

EEN PERSPECTIEF OP BEZOEKERSMANAGEMENT KINDERDIJK

*Een perspectief gericht op het beter geleiden van bezoekers
naar, in en van het Werelderfgoed Kinderdijk*

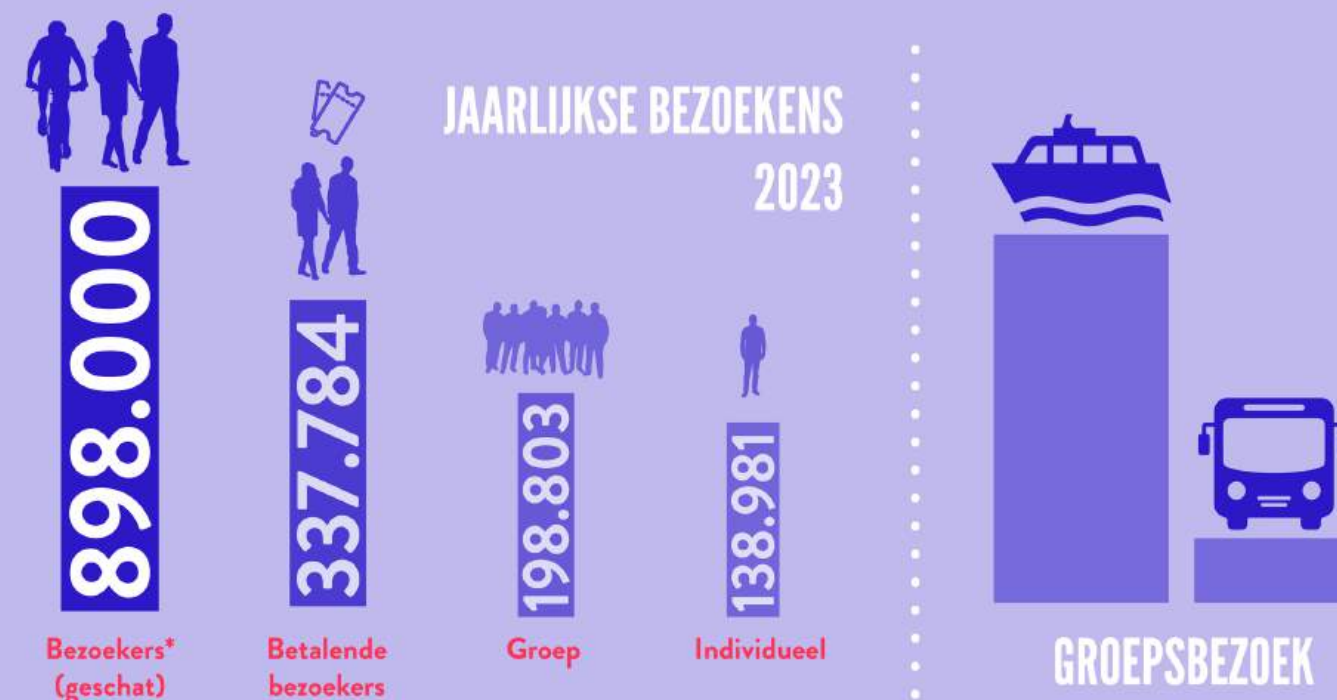
In opdracht van de Stichting Werelderfgoed Kinderdijk
November 2024

WOORD VOORAF

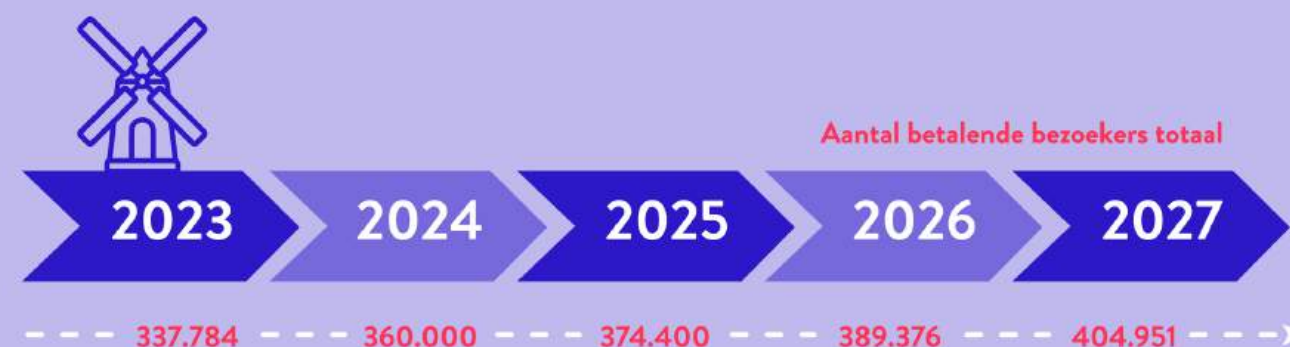
Kinderdijk is uniek en onvervangbaar. Het molencomplex van Kinderdijk-Elshout staat sinds 1997 op de UNESCO Werelderfgoedlijst. En is tevens een populaire toeristische bezienswaardigheid in Nederland. Het gebied trekt op dit moment zo'n negenhonderdduizend bezoekers (waarvan 360.000 betalende bezoekers) wat druk legt op de infrastructuur, de leefbaarheid van de omgeving en het behoud van het erfgoed. Druk, die de komende jaren, zonder ingrijpende maatregelen alleen maar groter wordt. De United Nations World Tourism Organisation (UNWTO) schat tot aan 2030 een zeer sterke stijging van het wereldwijde toerisme. Voor Kinderdijk, met zijn internationale UNESCO Werelderfgoed status, betekent dit dat alleen door de inzet van gerichte maatregelen, om de huidige en toekomstige bezoekersgroei te geleiden en te begrenzen, de leefbaarheid van Kinderdijk en de omliggende omgeving kan worden gegarandeerd. Een effectief bezoekersmanagementsysteem, uitgevoerd vanuit een gedragen visie met een duidelijke strategie en concrete en realiseerbare maatregelen, is daarbij van zeer groot belang. Een systeem dat ook effectief is in het aanjagen van (economische) ontwikkeling in de regio.

**EEN EFFECTIEF
BEZOEKERSMANAGEMENTSYSTEEM,
UITGEVOERD VANUIT EEN GEDRAGEN VISIE
MET EEN DUIDELIJKE STRATEGIE EN
CONCRETE EN REALISEERBARE
MAATREGELEN, IS DAARBIJ VAN ZEER GROOT
BELANG.**

KINDERDIJK IN CIJFERS

VOORUITZICHT 2024 EN VERDER

Samenwerken aan Werelderfgoed Kinderdijk

Met het vaststellen van het Gebiedsperspectief Kinderdijk 2030 in oktober 2019, is de basis gelegd voor verdergaande samenwerking om ‘balans tussen toerisme & recreatie, erfgoed en leefbaarheid’ te bewerkstelligen in en rond het UNESCO Werelderfgoed Kinderdijk. Hiermee is ook de basis gelegd voor het verstevigen van de samenwerking tussen alle direct betrokken partijen verenigd in het Bestuurlijk Platform Kinderdijk (BPK)¹.

In april 2023 sloten de partijen binnen het BPK een Samenwerkingsovereenkomst Kinderdijk (SOK). Deze SOK en het in 2020 opgestelde Uitvoeringsprogramma Kinderdijk, 2020 – 2024 zijn bepalend voor het geleiden en begrenzen van bezoekersstromen met een daaraan gekoppeld bezoekersmanagement. Daarmee zijn het de belangrijke uitgangspunten voor het in dit document opgestelde *Perspectief op Bezoekersmanagement Kinderdijk*.

Uitvoeringsprogramma Kinderdijk 2020-2024

Het Uitvoeringsprogramma Kinderdijk met daarbinnen een compleet uitgewerkt Doelen Inspanningen Netwerk (DIN) is het leidend kader voor het realiseren van de missie en doelen en daaraan gekoppelde uitvoeringsprojecten. Momenteel ligt er een aanscherping op deze DIN met het Uitvoeringsprogramma 2024-2028. In het door alle partijen in gezamenlijkheid ontwikkelde Uitvoeringsprogramma worden nauwkeurig gezamenlijke ambities, doelen, rollen en verantwoordelijkheden benoemd. Die worden vervolgens in drie lijnen uitgewerkt:

1. Exploitatie levend erfgoed en natuurbeheer;
2. Beheersen bezoekersstromen;
3. Leefbaarheid en omgeving.

In een aparte vierde lijn zijn de ontwikkelprojecten opgenomen. De projecten binnen deze lijn worden, na te zijn gerealiseerd, gekoppeld aan een van de drie hiervoor genoemde lijnen en dragen zo uiteindelijk bij aan het realiseren van de in die lijnen geformuleerde doelen. Voorbeelden van ontwikkelprojecten zijn het ontwikkelen van de Voorkamer van het Werelderfgoed naar een nieuwe Entreezone, het ontwikkelen van transferia, het verbinden van de watersystemen van de Overwaard en Nederwaard en het realiseren van herontwikkelde natuur in de polders Blokweer en Nieuw-Lekkerland.

Toeristisch bezoek versus leefbaarheid

Het in dit document beschreven toekomstbeeld (perspectief) op bezoekersmanagement, de daaraan gekoppelde doelen, randvoorwaarden en maatregelen vinden hun basis in het Uitvoeringsprogramma Kinderdijk en richten zich volledig op de hierin vastgestelde gestelde ambities.

Het is duidelijk dat daarbij de leefbaarheid binnen de gemeenten Molenlanden en Alblasserdam centraal staat, terwijl tegelijkertijd de noodzakelijke inkomsten vanuit het toerisme kunnen worden gegarandeerd.

Daarbij wordt ingespeeld op vier belangrijke uitdagingen²:

- **Onbeheersbare bezoekersstromen (UP: Lijn 1 & 3):** Vooral in de zomermaanden kan het erg druk zijn in Kinderdijk, wat kan leiden tot lange wachtrijen, overvolle parkeerterreinen en verkeersopstoppen. Dit kan de beleving van bezoekers negatief beïnvloeden en schade toebrengen aan het erfgoed.
- **Negatieve impact op de leefbaarheid (UP: Lijn 2):** De toenemende stroom toeristen kan een negatieve impact hebben op de leefbaarheid van de omgeving. Bewoners kunnen last hebben van geluidsoverlast, verkeer en parkeeroverlast.
- **Onvoldoende spreiding van bezoekers (UP: Lijn 1 & 3):** Bezoekers concentreren zich nu vooral in de kern van Kinderdijk. Dit kan leiden

tot overbelasting van een deel van het gebied en verwaarlozing van andere delen van het erfgoed en onderbenutting van de recreatieve kansen van het aangrenzende landschap.

- **Onvoldoende inzet op duurzaamheid (UP: Lijn 1 & 3):** Het huidige bezoekersmanagementsysteem is niet gericht op duurzaamheid. Er zijn onvoldoende maatregelen om de ecologische voetafdruk van bezoekers te verkleinen.

In het DIN worden ook verschillende uitgangspunten en mogelijke projecten genoemd die de ontwikkeling van het Werelderfgoed en de leefbaarheid van dorp en omgeving moeten garanderen. Op basis van de gesprekken met alle relevante stakeholders en de in het DIN genoemde uitgangspunten, is in dit rapport een perspectief op bezoekersmanagement opgesteld, inclusief een eerste aanzet voor concrete maatregelen. Daarbij altijd rekening houdende met de vastgestelde doelstellingen van het Uitvoeringsprogramma Kinderdijk en in lijn met de doelen en uitgangspunten van het opgestelde perspectief bezoekersmanagement.

In de afgelopen jaren is al een start gemaakt met het bezoekersmanagement rondom Kinderdijk. Daarbij zijn de volgende maatregelen uitgevoerd:

- Aanleg van een tijdelijk transferium voor personenauto's in Alblasserdam (Zuiderstek).
- Aanleg van een transferium voor touringcars en campers in Nieuw-Lekkerland.
- Organisatie van het last-mile vervoer tussen Alblasserdam en Werelderfgoed Kinderdijk.
- Organisatorische en financiële afspraken tussen de SWEK en de gemeenten Molenlanden en Alblasserdam inzake het bezoekersmanagement.
- Het integreren van de communicatie over bezoekersmanagement binnen de organisatie van SWEK.
- Het verbeteren van het bezoekersmanagement binnen het Werelderfgoed
- Kinderdijk, onder meer door scheiding van groepsbezoek en individueel bezoek.

Omdat de druk op het gebied in de komende jaren alleen maar zal toenemen is er behoefte aan een concreet perspectief op bezoekersmanagement. Daarbij nemen we de kennis en ervaring die is opgedaan in de afgelopen jaren mee bij het formuleren en uitvoeren van de maatregelen rondom bezoekersmanagement.

Dé opgave

Om de leefbaarheid van Kinderdijk en omgeving in de komende jaren te waarborgen en daar waar mogelijk te verbeteren, terwijl betalende toeristische bezoekers een blijvende bijdrage leveren aan het behoud van erfgoed en natuur, is het essentieel om een toekomstperspectief op bezoekersmanagement te ontwikkelen. Dit perspectief dient later te worden gekoppeld aan een concrete strategie en specifieke maatregelen. De verantwoordelijkheid hiervoor wordt gezamenlijk gedragen door de partners binnen het BPK, op een wijze zoals vastgelegd in het Uitvoeringsprogramma Kinderdijk, het bijbehorende DIN, en de Samenwerkingsovereenkomst Kinderdijk.

¹ Samenwerking tussen de gemeenten Molenlanden en Alblasserdam, de Provincie Zuid-Holland, het Waterschap Rivierenland, De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en de Stichting Werelderfgoed Kinderdijk.

² Zie Bijlage X De DIN

INHOUDSOPGAVE

WOORD VOORAF	02
LEESWIJZER	08
1. KINDERDIJK ALS CENTRALE KANS EN OPGAVE	10
2. BEZOEKERSMANAGEMENT/VISITORMANAGEMENT	14
3. HARMONIEUS BEZOEKERSMANAGEMENT IN KINDERDIJK	15
4. ZES DOELEN VOOR BEZOEKERSMANAGEMENT KINDERDIJK	18
5. UITGANGSPUNTEN EN RANDVOORWAARDEN BEZOEKERSMANAGEMENT	20
6. MAATREGELEN BEZOEKERSMANAGEMENT KINDERDIJK	22
7. TOT SLOT	28
BIJLAGE I	32
BIJLAGE II	33
BIJLAGE III	34
BIJLAGE IV	35
BIJLAGE V	36
BIJLAGE VI	37
BIJLAGE VII	38
BIJLAGE VIII	40
BIJLAGE IX	41
BIJLAGE X	42

LEESWIJZER

In opdracht van de Stichting Werelderfgoed Kinderdijk (SWEK) en ondersteund door de partners binnen het Bestuurlijk platform Kinderdijk is dit document “Perspectief op Bezoekersmanagement Kinderdijk” ontwikkeld.

In dit rapport gaan we als eerste in op de lokale en regionale context, de reden voor de ontwikkeling van een geborgd bezoekersmanagement, beschrijven we het belang en de ingrediënten van bezoekersmanagement en vertalen die naar zes hoofddoelen.

Voor het realiseren van die doelen zijn er uitgangspunten en randvoorwaarden geïdentificeerd die de basis vormen voor het ontwikkelen en implementeren van de strategie. Per doel wordt beschreven waar en waarom uitgangspunten en randvoorwaarden cruciaal, d.w.z. een kritische succesfactor, zijn.

Vervolgens is een eerste aanzet gegeven voor concreet uit te voeren maatregelen. Maatregelen die onder te verdelen zijn naar:

1. Mobiliteit gebonden maatregelen
2. Product gebonden maatregelen
3. Organisatie gebonden maatregelen
4. Communicatie gebonden maatregelen

Tot slot doen we vanuit de geformuleerde conclusies een aantal aanbevelingen voor concrete vervolgstappen waarbij we vooral de visie, doelen en maatregelen willen borgen op het gebied van verantwoordelijkheden (organisatie), financiering en realisatie.

EEN REGIO MET GROTE TOERISTISCHE POTENTIE

Werelderfgoed Kinderdijk is een uniek en onvervangbaar watermanagementsysteem dat symbool staat voor 750 jaar watermanagement in de Nederlandse polder. Kinderdijk is historisch gevormd op de plek waar de rivier het laagst staat, zodat het water goed uit de polder kon lopen. Kinderdijk is gelegen op de westpunt van de Alblasserwaard tussen Rotterdam en Dordrecht. UNESCO Werelderfgoed Kinderdijk is de belangrijkste internationale, cultuurhistorische, toeristische trekker van het gebied. Een regio met veel potentie, maar ook met vele uitdagingen.

De bestuurlijke opgave is om deze potentie optimaal in te zetten ter vergroting van de leefbaarheid, behoud van natuur en erfgoed en ter versterking van de lokale economie. Dat vergt een integrale aanpak die rekening houdt met de lokale belangen binnen beide gemeenten en optimaal inzet op het gebruik maken van de regionale omgeving en actieve samenwerking met betrokken stakeholders.

In opdracht van de Stichting Werelderfgoed Kinderdijk (SWEK) is daarom besloten een perspectief te ontwikkelen op bezoekersmanagement, afgeleid van het internationale breed geaccepteerde begrip Visitor Management³. Een uitzicht⁴ op de toekomst dat richting geeft aan alle momenteel geplande en de komende jaren nog uit te voeren projecten en dat aansluit op de doelstellingen en afspraken vastgelegd in de Samenwerkingsovereenkomst Kinderdijk.

De afgelopen maanden hebben we hiervoor de basis gelegd doorsamen met de SWEK, de beide gemeenten en de sleutelpartners binnen het Bestuurlijk Platform Kinderdijk (BPK) een perspectief te schetsen voor een aanpak bezoekersmanagement. Wat verstaan we onder bezoekersmanagement? Waar willen we naartoe? Wat is ieders rol en verantwoordelijkheid? Wat is belangrijk en wat zijn kansen en uitdagingen? Om dit te realiseren, hebben we gekeken naar vergelijkbare cases en bestemmingen en hebben we interviews gevoerd met vele direct (BPK) en indirect betrokken stakeholders⁵ bovenstaande partijen. De uitkomsten hebben we vertaald in:

- Een **visie**, een perspectief, op de opgave van bezoekersmanagement;
- **Doelen** die we voor dit gebied met bezoekersmanagement willen bereiken;
- **Uitgangspunten en randvoorwaarden** die we bij de implementatie in acht moeten nemen;
- **Maatregelen** die optimaal bijdragen aan het versterken van de leefbaarheid, lokale economie en waar mogelijk de natuurwaarden.

Tot slot hebben we visie, doelen, randvoorwaarden en maatregelen getoetst aan de uitgangspunten (DIN) van het Uitvoeringsprogramma Kinderdijk.

Met deze rapportage leggen we de basis voor het uitwerken van een gezamenlijke strategie en een concreet actieprogramma voor de SWEK, de beide gemeenten en haar sleutelpartners (binnen het BPK). Het is een gedeeld vertrekpunt op basis waarvan verdere afspraken gemaakt kunnen worden over beleidsinzet, uitvoering en financiering.

³ Zie Hoofdstuk Bezoekersmanagement/Visitormanagement

⁴ Van Daele: Perspectief (o, het): vergezicht, uitzicht, vooruitzicht, toekomst

⁵ Zie Bijlage II voor alle geïnterviewde partijen

1. KINDERDIJK ALS CENTRALE KANS EN OPGAVE

Het Werelderfgoed Kinderdijk is zowel voor de regio als voor Nederland een belangrijk icoon. Internationaal wordt het cultuurhistorisch erfgoed geroemd en staat het symbool voor de Nederlandse kennis en daadkracht op het gebied van watermanagement. Daarmee is het een belangrijke bestemming voor (inter)nationale bezoekers.

Historische betekenis van het molengebied Kinderdijk

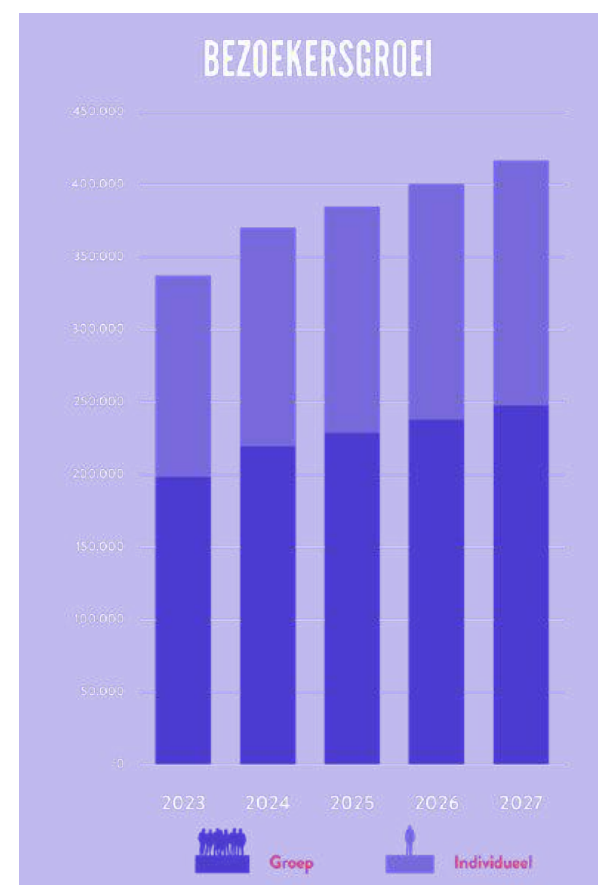
Het molengebied van Kinderdijk is gevormd als het resultaat van een eeuwenlang proces met als inzet het veilig kunnen leven en werken met het water. Al vanaf de 14e eeuw werden er om het huidige UNESCO Werelderfgoed maatregelen getroffen die dat watermanagement mogelijk moesten maken. Tot de dag van vandaag is het Waterschap Rivierenland, de “erfgenaam” van de door Floris V opgerichte eerste drie waterschappen (Alblasserwaard, Overwaard en Nederwaard) belast met deze taak. Door de tijd is de benodigde energie om succesvol om te gaan met het water verschoven van wind, naar stoom, naar nu elektrisch. Dat maakt het molengebied van Kinderdijk een uniek gebied, gelegen in een complex landschap van water (van rivier tot sloot), natuur, dijken en huizen. Een gebied waar wordt gewoond en gewerkt. Tegelijk zorgt dit unieke landschap ervoor dat maatregelen in en rondom het Werelderfgoed op het gebied van mobiliteit niet eenvoudig zijn, mede gelet op de grote aantrekkingskracht van bezoekers vanuit de hele wereld en het openbare karakter van het gebied.

Bezoekersmanagement en de daarbij behorende voorzieningen en maatregelen zijn nodig om bezoekers mee te nemen op die eeuwenlange reis en ze de uniciteit van de plek waar men loopt, vaart of fietst, te laten ervaren. Om de leefbaarheid van het gebied te waarborgen en onbeheersbare en onaanvaardbare overlast te voorkomen.

Bezoekersmanagement als instrument voor borging leefbaarheid en duurzaamheid

De afgelopen jaren heeft de UNESCO site-holder, de organisatie verantwoordelijk voor het beheer en het management: de Stichting Werelderfgoed Kinderdijk (SWEK), veel geïnvesteerd in het voorzieningenniveau binnen de grenzen van het gebied. Dat is ook noodzakelijk. Met uitzondering van de coronaperiode, kent het Werelderfgoed een aanzienlijke groei van (betalende) bezoekers. In 2023 bezochten 898.000 mensen het molengebied van Kinderdijk. Daarvan was 38% betalende bezoeker. De verwachting is dat die groei zich de komende jaren verder doorzet richting de 1.1 miljoen bezoekers per jaar, waarvan 450.000 tot maximaal 500.000 betalende.

Die groei ziet er vanaf 2023 tot 2027 als volgt uit:

Om die groei goed te kunnen faciliteren, te organiseren en te begrenzen op vastgestelde maximale capaciteit, wordt door de partners binnen het BPK gewerkt aan het verder verscherpen van het Uitvoeringsprogramma Kinderdijk, waarvan het herinrichten van de Entreezone een van de grotere projecten is. Investerings- en maatregelen die de duurzame ontwikkeling van het Werelderfgoed en de leefbaarheid van de omliggende kernen ook in de komende jaren moeten garanderen en waar mogelijk versterken. Investerings- en maatregelen die te maken hebben met de verdere optimalisatie van de entreezone, ontwikkeling van transferia binnen de omliggende omgeving en de inzet van slimme mobiliteit om bezoekersstromen beter te geleiden. De openbaarheid van het gebied is daarbij nog steeds een belangrijk uitgangspunt, net als het feit dat toerisme gezien wordt als een belangrijke financieringsbron (middel) voor alle aan het erfgoed gerelateerde uitgaven.

Geschiedenis van een bewogen samenwerking

Het eerder aangehaalde uitvoeringsprogramma markeert een belangrijke mijlpaal in de ontwikkeling van het Werelderfgoed Kinderdijk—een proces met een bewogen verleden. In de aanloop naar de planvorming in 2017 en de uiteindelijke realisatie van het nieuwe bezoekerscentrum, stond de Stichting Werelderfgoed Kinderdijk voor aanzienlijke uitdagingen. Er was een flinke afstand ontstaan tussen aan de ene kant het Werelderfgoed en aan de andere kant de diverse publieke partners, zoals gemeenten en de provincie. Financiële tegenslagen brachten de organisatie uiteindelijk aan de rand van een faillissement.

Het werd voor alle betrokkenen duidelijk dat ingrijpen noodzakelijk was en dat stabiele inkomsten uit toerisme de basis moesten vormen voor het duurzaam behoud van het UNESCO Werelderfgoed Kinderdijk. Dit vereist adequate voorzieningen, bijbehorende infrastructuur (zoals steigers voor riviercruiseschepen en de Waterbus), en een gezamenlijke inzet van alle publieke stakeholders. De eerste samenwerking in 2017 resulteerde in een reeks concrete maatregelen die mogelijk werd gemaakt door een degelijke investerings- en financieringsstrategie.

Het nieuwe bezoekerscentrum, de verbeterde steigerfaciliteiten, groepsentree en verbeterde (culturele) voorzieningen legden vervolgens de basis voor een geleidelijke groei in betaald bezoek aan het UNESCO Werelderfgoed Kinderdijk. Deze groei maakte het mogelijk dat de SWEK zelf kon investeren en er minder een beroep moest worden gedaan op publieke middelen. Zo investeerde de SWEK in de benodigde voorzieningen

en daarmee tegelijkertijd een bijdrage leverend via het “Kinderdijkfonds” (de voorloper van het huidige “Verrekeningsmechanisme”), aan publieke, werelderfgoed verbonden, investeringen

Er werden in deze periode ook belangrijke bestuurlijke vervolgstappen gezet:

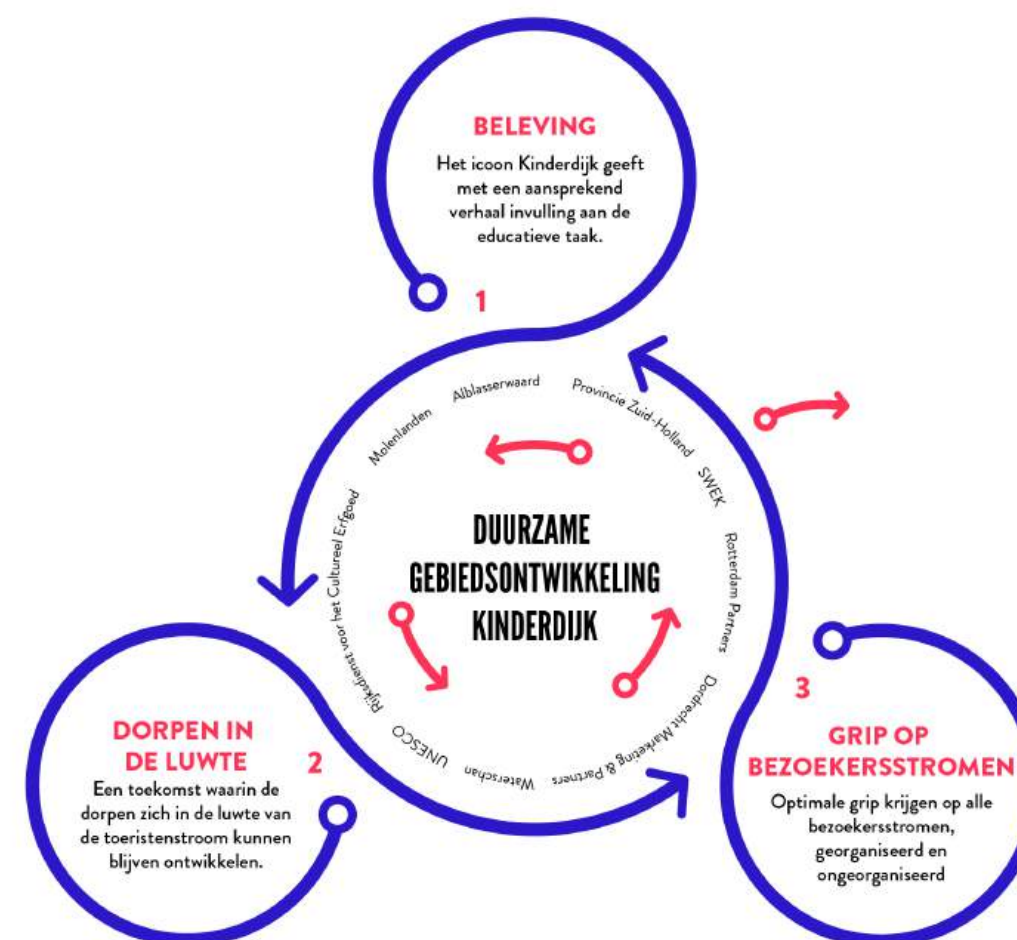
- Vaststelling van het “Advies Toekomst Werelderfgoed Kinderdijk” met een gebiedsperspectief (Stuurgroep Kinderdijk op 3 oktober, overgenomen door de gemeente Molenlanden op 29 oktober 2019).
- Vaststelling van het gebiedsperspectief in de gemeenteraden van Alblasserdam en Molenlanden (beide op 29 oktober 2019).

Sindsdien is er consequent gewerkt aan het verbeteren van het Werelderfgoed en haar omgeving, met als doel de functie ervan te versterken en de overlast voor de omgeving te beperken.

Coronaperiode 2020-2022

In maart 2020 kwamen door COVID alle toeristische en bedrijfseconomische activiteiten binnen het Werelderfgoed tot stilstand. Gedurende twee jaar was er nauwelijks sprake van betaald bezoek aan het Werelderfgoed. Pas in 2022 kon echt weer een start worden gemaakt met het toelaten van betaald individueel- en groepsbezoek. Een inkomstenderving die kon worden opgevangen door een lening van het Nationaal Restauratiefonds. Heel snel werd duidelijk hoe afhankelijk Kinderdijk is van betalende bezoekers. Waar andere cultuurhistorische bezienswaardigheden vanuit hun museumstatus konden terugvallen op subsidies leidde dit bij de SWEK tot een verlies van Eigen Vermogen van 3 miljoen en een schuld van 3.5 miljoen euro. Een schuld die volledig dient te worden terugbetaald.

Kortom: Betaald toeristisch bezoek is noodzakelijk voor het instant houden van het UNESCO Werelderfgoed Kinderdijk.

Bijlage III: Invloedcirkels bezoekersmanagement
Voor meer informatie zie achteraan dit document.

Herziening entreezone Kinderdijk

Een van de belangrijkste projecten binnen het Uitvoeringsprogramma Kinderdijk is de herinrichting van de entreezone, verwoord in het door het BPK omarmde en door Molenlanden vastgestelde Stedenbouwkundig plan. Medio 2024 is besloten, nadat er meerdere zienswijzen waren ingediend, om verschillende alternatieve scenario's te ontwikkelen voor die entreezone. Deze scenario's moeten uiteindelijk eind 2024 leiden tot een definitief (bestemmings)plan voor de herinrichting. Het mag duidelijk zijn dat de hieruit voortkomende maatregelen hun effect gaan hebben op bezoekers aan Kinderdijk.

Het is daarom van belang dat dit Perspectief op Bezoekersmanagement een basis legt voor een strategie met toetsingskader voor alle bestaande en toekomstige plannen die effect hebben op bezoekersstromen in en rondom het UNESCO Werelderfgoed Kinderdijk. Bovendien zijn de maatregelen randvoorwaardelijk voor het vaststellen van het bestemmingsplan rondom de entreezone.

Al deze maatregelen vragen om een integrale benadering waarmee de geplande en toekomstige activiteiten kunnen worden getoetst op wenselijkheid en haalbaarheid en die tegelijkertijd een bijdrage leveren aan de ambities op het gebied van duurzaamheid en leefbaarheid⁶. Dit vraagt dus om de ontwikkeling van *Een Perspectief op Bezoekersmanagement voor Kinderdijk*.

⁶ Zie Bijlage III hoe de diverse doelen en stakeholders elkaar beïnvloeden met als inzet een duurzame gebiedsontwikkeling voor Kinderdijk

2. BEZOEKERSMANAGEMENT/VISITORMANAGEMENT

Peter Lodder

Internationaal is bezoekersmanagement of visitor management allang een begrip. Ondanks op detail afwijkende definities en interpretaties kun je stellen dat de volgende definitie van bezoekersmanagement het meest gangbaar is. Centraal in deze definitie staat meestal een kwetsbaar gebied met een hoge aantrekkingswaarde voor bezoekers. De kwetsbaarheid zit meestal in de te beschermen natuur en/of het cultureel erfgoed in relatie tot de omgeving en de aanwezige bewoners, lees behoud van de leefbaarheid van de site en/of het omliggende gebied.

Definitie:⁷

Bezoekersmanagement wordt gedefinieerd als een reeks bestuurlijke- en in beleid vastgelegde uitgangspunten, daaruit voortkomende sturingsinstrumenten en concrete maatregelen die worden gebruikt door particuliere en publieke organisaties (voornamelijk door organisaties voor bestemmingsbeheer en in beschermde gebieden door hun management) om bezoekersstromen en bezoekersgedrag te sturen.

Doel:

Bezoekersmanagement heeft tot doel om in beschermde gebieden en bestemmingen, die systematisch duurzaam toerisme willen opbouwen, te zoeken naar een gezond evenwicht tussen aan de ene kant het borgen van de leefbaarheid (inclusief voorzieningen) van de site en het omliggende gebied (inclusief de natuur- en erfgoedwaarden) en aan de andere kant het kunnen renderen van een (toeristische) site met de daarbij benodigde kosten en investeringen. Belangrijk dat de opgedane kennis en resultaten van bezoekersmanagement kunnen worden gedeeld en worden ingezet voor toekomstig beleid. Bezoekersmanagement kan alleen functioneren als alle direct- en indirecte betrokken stakeholders gezamenlijk invulling geven aan beleid, strategie en maatregelen.

⁷ Deze definitie is een bundeling van definities gehanteerd door de World Tourism Organization (UN Tourism) en diverse instituten en organisaties betrokken bij de ontwikkeling van duurzaam toerisme.

3. HARMONIEUS BEZOEKERSMANAGEMENT IN KINDERDIJK

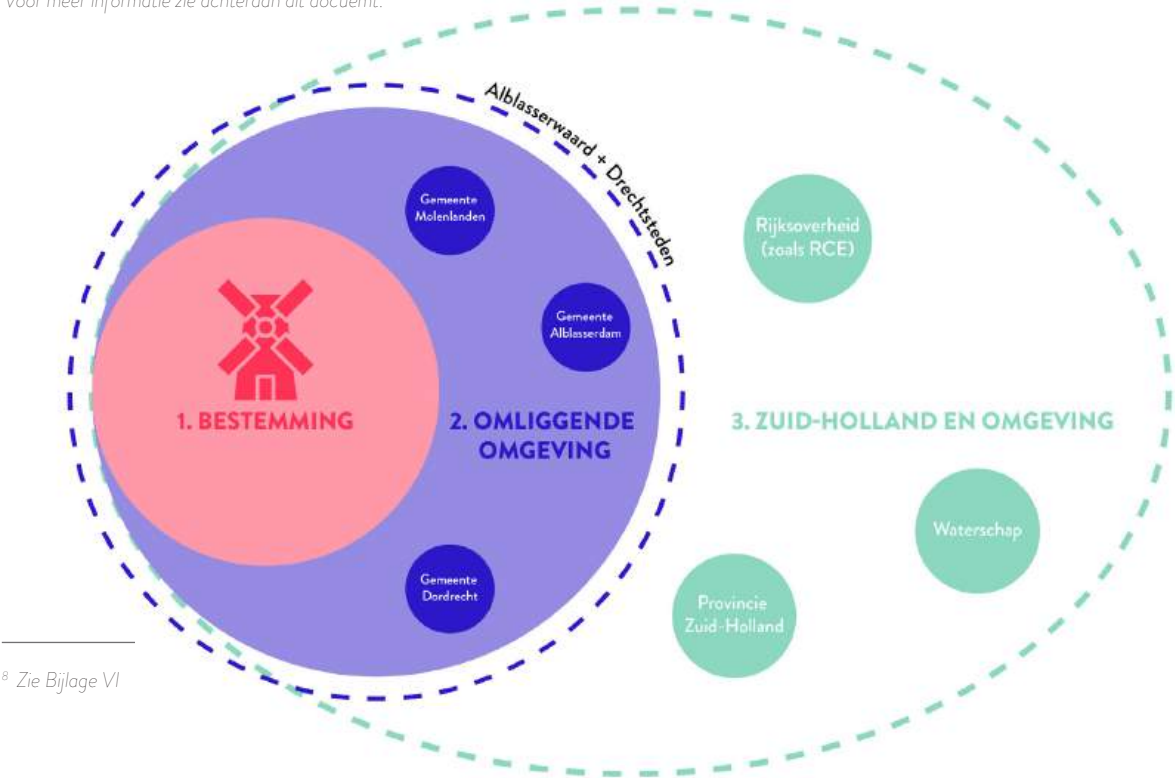
Bezoekersmanagement in en rond Kinderdijk betekent een integrale aanpak gericht op het efficiënt en effectief geleiden van bezoekersstromen naar en binnen het Werelderfgoed, om daarmee een optimale balans te bereiken tussen de bescherming van het unieke landschap en het cultureel erfgoed, het waarborgen van de leefbaarheid voor de lokale gemeenschap, de behoeften van de bezoekers en de organisatiedoelstellingen van de Stichting Werelderfgoed Kinderdijk (SWEK).

Bezoekersmanagement is dus meer dan het goed toegankelijk maken van een bestemming. Het is een compleet samenspel van bestemmings- en mobiliteitsontwikkelingen, exploitatie en communicatie met als doel zowel de economische voordelen van de bestemming te benutten en eventueel uit te bouwen, als de leefbaarheid van het gebied en omgeving te waarborgen. Thema's en projecten verbonden met het in stand houden van de natuur, het organiseren van innovatieve mobiliteit, het op peil houden van maatschappelijke voorzieningen en het stimuleren van het toeristisch-recreatief aanbod in de brede regio, kunnen door de aanwezigheid van Kinderdijk en de inrichting van een goed bezoekersmanagement worden gerealiseerd en/of gestimuleerd.

Deze aanpak erkent de diversiteit in uitgangspunten en doelstellingen van bezoekersmanagement onder de verschillende stakeholders⁸. Het streeft naar

	1. Bestemming	2. Omliggende omgeving	3. Zuid-Holland en omgeving
Partijen	Unesco Werelderfgoed Kinderdijk	Molensland Alblassterdam Drechtseden (instrumentarium)	PZH, Rijk, Waterschap
Doel	Rendsabele exploitatie	Leefbaarheid, lokale economie	Een hoogwaardig ontwikkeld en goed bereikbaar werelderfgoed. Ondersteunende beleidsdoelinden
Type projecten	Voorzieningen, attracties	Parkeervoorzieningen, kades, integrale mobiliteit	Mobiliteit, waterbeheer, natuur ontsluiting, erfgoed,
Investeringen	Beheer en bezoekersmgt	Infrastructuur	Infrastructuur en voorzieningen
Dekking	Ticketverkoop	Algemene middelen	Fondsen, subsidies en algemene middelen

Bijlage VI: Verantwoordelijkheden bezoekersmanagement
Voor meer informatie zie achteraan dit docuemt.

⁸ Zie Bijlage VI

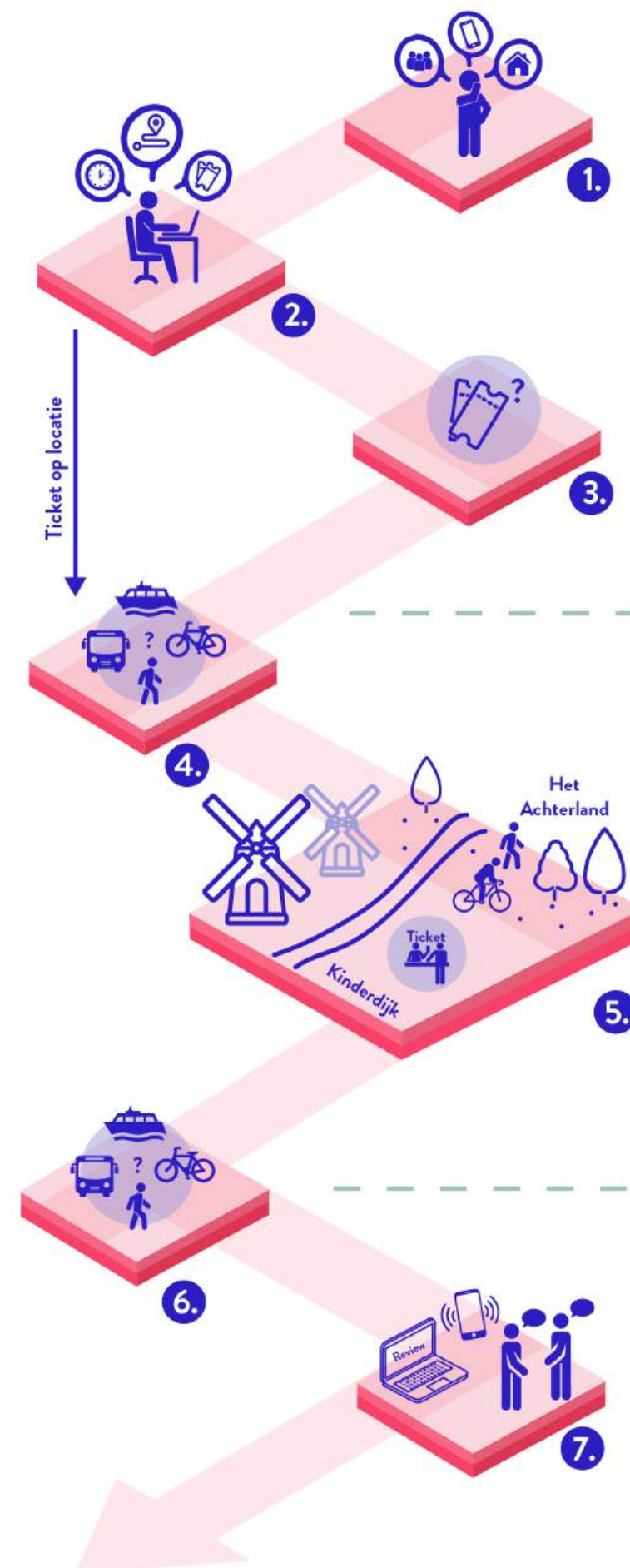
Customer Journey Kinderdijk

een gemeenschappelijk doel in het optimaliseren van bezoekersstromen (daarmee altijd oog houdend voor de customer journey⁹). Zo ontstaat er een win-win situatie, waarbij zowel de bezoeker van de bestemming Kinderdijk een verrijkte ervaring beleeft als de bestemming (Kinderdijk) duurzaam wordt beheerd met minimale overlast voor de omgeving. Het gaat niet alleen om de fysieke beheersing van de bezoekersstromen, maar ook om het managen van de impact op het gebied, inclusief exploitatie en bedrijfsvoering, en het bevorderen van duurzaamheid, in stand houden van de ecologische waarden en de leefbaarheid in de brede omgeving.

Tot slot blijft het belangrijk om te benadrukken dat het molengebied en de daarbij behorende functie van watermanagement UNESCO Werelderfgoed is.

Wereldwijd is Kinderdijk bekend en draagt bij aan het Nederlands imago van kennis- en innovatieland en dan met name op het gebied van watermanagement. Die rol en de daarbij behorende kennisoverdracht maakt Kinderdijk veel meer dan een internationale toeristische attractie.

De complexiteit van de opgave vraagt om samenwerking tussen de verschillende partijen, het bundelen van krachten en het inzetten op innovatieve (vervoers)oplossingen. Daarbij is het van belang voortdurend te zoeken naar evenwicht tussen de verschillende belangen, met respect bij de daarbij horende verantwoordelijkheden en rollen om te zorgen voor een duurzame aanpak die tot een aangename ervaring leidt voor alle betrokkenen. Bezoekers, bewoners en overige belanghebbenden.

1. Inspiratie

Mond-tot-mondreclame, betoverende beelden op social media en pakkende advertenties van reisorganisaties zorgen ervoor dat bezoekers worden geïnspireerd om eens naar Kinderdijk te komen.

2. Verdieping & Beslissing

De droom om Kinderdijk te bezoeken is er. Nu is het tijd om de plannen concreet te maken. De potentiële bezoeker gaat op zoek naar praktische informatie: Hoe kom ik er? Hoeveel kost het? Wanneer ga ik? Is er een website?

3. Boeken

Droom wordt realiteit met een ticket. De bezoeker heeft besloten om naar Kinderdijk te gaan. Schaft een ticket aan via de website of een combinatieticket met de Waterbus of via een touroperator. Zo is de bezoeker ervan verzekerd dat het bezoek op het gewenste moment zal plaatsvinden.

4. Pre-trip / Vervoer

Met of zonder ticket, de reis naar Kinderdijk begint! Beide komen met een type mobiliteit naar Kinderdijk. Komt de bezoeker voor het eerst? Dan wordt er hoogstwaarschijnlijk gebruik gemaakt van een routeplanner of van de borden die Kinderdijk aangeven in de omgeving.

5. Kinderdijk & Achterland

Aangekomen in Kinderdijk! Sommige bezoekers kopen hier nog een ticket, terwijl anderen direct het gebied verkennen. Met of zonder museumbezoek, geniet iedereen van de unieke sfeer. De ene bezoeker stapt op de rondvaart en andere gaan nog naar de film.

Sommige mensen komen hier voor de omgeving en willen nog meer van de natuur genieten. Deze bezoekers trekken al wandelend en fietsend het Achterland van Kinderdijk in.

6. Kinderdijk -> Volgende plek

Na een inspirerend bezoek aan Kinderdijk, met of zonder verkenning van het achterliggende land, vervolgt de bezoeker zijn reis. De unieke ervaring van dit UNESCO-Werelderfgoed draagt de bezoeker vanaf nu met zich mee.

7. Post-Trip

Na een inspirerend bezoek aan Kinderdijk, vol met unieke indrukken, deelt de bezoeker zijn ervaringen met vrienden en familie. Door de verhalen te delen, inspireert de bezoeker anderen om Kinderdijk te ontdekken. Hierdoor komt die potentiële bezoeker weer in fase 1 terecht.

Bijlage VIII: De Customer Journey
Voor meer informatie zie achteraan dit document.

Peter Lodder

⁹ Customer Journey is het proces en de route die de bezoeker, de klant, doorloopt vanaf het eerste moment van het plannen van de reis, het bezoek, de terugreis en het gevoel en de perceptie over de reis achteraf. Zie Bijlage VIII.

4. ZES DOELEN VOOR BEZOEKERSMANAGEMENT KINDERDIJK

Op basis van deskresearch en uitgebreide interviews¹⁰ met de sleutelpartners komen we tot de volgende doelen voor het bezoekersmanagement van Kinderdijk:

1. **Waarborgen van de leefbaarheid van dorpskernen en omwonenden:** De focus op het behoud en beheer van het UNESCO Werelderfgoed Kinderdijk moet altijd hand in hand gaan met het behoud van de leefbaarheid van de omliggende dorpskernen en hun inwoners. We willen internationale erkenning voor Kinderdijk als cultureel-historisch en toeristisch icoon, waarbij bezoekersmanagement de leefbaarheid moet garanderen en faciliteren. Dit vereist een integrale benadering waarbij het beheer en de exploitatie niet ten koste mogen gaan van natuurlijke en culturele waarden.

2. **Bezoekersmanagement is de fundamentele driver voor duurzaam toerisme.** Met een goed ingericht bezoekersmanagement kan en moet het UNESCO Werelderfgoed Kinderdijk naast een icoon op het gebied van cultuurhistorie, ook iconisch worden op het gebied van duurzaam toerisme, waarbij nadrukkelijk wordt gekeken naar verbonden beleidsthema's als natuurbeheer, bereikbaarheid, energietransitie, leefbaarheid en innovatie. Misschien nog wel meer dan dat, het tijdloze innovatieve karakter van het unieke watermanagementsysteem vraagt om een bezoekersmanagement dat als zodanig in zichzelf ook innovatief, duurzaam en iconisch van aard is. Voor de hand liggend is dat met deze benadering een fundamentele impuls wordt gegeven aan een bijpassende wijze van ontsluiting: primair over water! Hierbij strevend naar een Best Practice op internationaal niveau.

Er zijn dwingende redenen waarom het belangrijk is dat iedereen deze aanpak ondersteunt. Want vanuit beide gemeenten en bewonersgroepen wordt al langer aangedrongen op het terugdringen van verkeersbewegingen over land. Het intensief gebruik van de dijk tussen Alblasserdam en de dorpskern Kinderdijk leidt tot overlast en tot veel discussie binnen beide gemeenten. Als het gaat om Kinderdijk concentreren we ons op het op afstand faciliteren van de auto, camper en touringcar en richten we ons op een voor bewoners en bezoekers aantrekkelijk alternatief waarmee de druk op de land gebonden infrastructuur afneemt. Kinderdijk kan zo blijven rekenen op betaald toeristisch bezoek, de mobiliteit in de regio wordt vergroot en bovenal wordt de leefbaarheid in de dorpen gewaarborgd. Een goed en op termijn duurzaam systeem van (watergebonden) mobiliteit is het antwoord op bovenstaande vragen.

Daarmee wordt het UNESCO Werelderfgoed Kinderdijk hét voorbeeld van een UNESCO-site die de leefbaarheid van het gebied nu en in de toekomst garandeert.

3. **Optimalisatie van de bezoekerservaring:** Het ontwikkelen van strategieën en daaruit voortkomende maatregelen die zorgen voor een optimale bezoekerservaring, van planning, reis, aankomst tot vertrek (de customer journey). Belangrijk dat we niet vergeten dat het bezoek aan Kinderdijk voortkomt uit de behoefte om een aangename en waardevolle beleving te ervaren. De maatregelen vanuit bezoekersmanagement moeten dit doel altijd ondersteunen.

4. **Het versterken van de voorzieningen binnen - en het verbinden van - de brede regio met het Werelderfgoed:** Door het stimuleren en in gezamenlijkheid ontwikkelen van meer direct- of indirect aan het UNESCO Werelderfgoed Kinderdijk verbonden toeristische productelementen (fiets-, wandel- en vaarroutes, verhalen en bestemmingen). Hierdoor ontstaat er op termijn minder druk op de entreezone (en de route ernaartoe) van het Werelderfgoed en profiteert tegelijkertijd de regio economisch en maatschappelijk mee. Dit zorgt ook voor een breder draagvlak voor investeringen in en om Kinderdijk.

Daarnaast kent de regio meerdere erfgoed- en natuurbestemmingen die een grote aantrekkingskracht hebben op bezoekers, zoals het Nationaal Park de Biesbosch, Rijksmuseum Slot Loevestein en de Oude Hollandse Waterlinie met daarbinnen verschillende erfgoedlocaties. Met de diverse aan deze bestemmingen verbonden gemeenten, zoals Dordrecht en Rotterdam is al een intensieve samenwerking.

5. **Verbeteren van de bereikbaarheid door de inzet van innovatieve mobiliteit:** Het doel is om de regionale- en lokale toegankelijkheid van Kinderdijk voor bezoekers te verbeteren, met speciale aandacht voor het verhogen van het aantal betalende bezoekers. Dit wordt bereikt door een slimme en innovatieve integratie van vervoersverbindingen over land en water, rekening houdend met de vraag vanuit bewoners en bezoekers en uitgaande van realistische exploitatiemodellen of ondersteunende financiering. Hierdoor wordt ook bijgedragen aan het vergroten van de leefbaarheid voor bewoners.

6. **Ontwikkelen en waarborgen van een toekomstbestendig financieringsmodel:** Het organiseren en beheren van het gebied, het in kaart brengen en managen van specifieke bezoekersgroepen naar concrete businessmodellen en het inzetten van publieke en private investeringen en middelen, maakt onderdeel uit van een duurzaam financieringsmodel. Dit moet leiden tot een betaalbare prijs voor bezoekers en tegelijkertijd maatregelen omvatten die in lijn zijn met de vastgestelde doelen. De aanpak moet gericht zijn op het optimaliseren van de organisatiedoelstellingen, bundelen van krachten, inclusief dekking voor noodzakelijke investeringen, financieringstools, mobiliteit, parkeerbeleid en ticketverkoop. Dit houdt in dat er een evenwicht moet worden gevonden tussen kosten en inkomsten, waar ook alternatieve financieringsbronnen zoals publieke subsidies en bijdragen van stakeholders deel van uitmaken.

¹⁰ Zie Bijlage II Lijst van alle betrokken organisaties en personen die een bijdrage hebben geleverd aan dit rapport

5. UITGANGSPUNTEN EN RANDVOORWAARDEN BEZOEKERSMANAGEMENT.

Voor het realiseren van een succesvol bezoekersmanagement in Kinderdijk zijn er cruciale uitgangspunten en randvoorwaarden geïdentificeerd die de basis vormen voor het ontwikkelen en implementeren van de strategie. Deze randvoorwaarden omvatten zowel operationele als strategische aspecten die essentieel zijn voor de toekomstgerichtheid, leefbaarheid, en economische haalbaarheid van het bezoekersmanagement.

- Balans en duurzaamheid:** Het creëren van een balans tussen de leefbaarheid van het gebied en het beheer en exploitatie van het Werelderfgoed vraagt om een op de toekomstgerichte, dus duurzame, aanpak en bijbehorende maatregelen. Van (toeristische) productontwikkeling, infrastructurele projecten tot aan het initiëren van slimme mobiliteit moet alles in het teken staan van een lange termijn aanpak die deze balans garandeert. Dit vraagt dus ook om een continue monitoring van aanpak en maatregelen om het gewenste effect te bereiken.
- Het molengebied is vrij toegankelijk voor iedereen:** De openbaarheid van het terrein heeft grote consequenties voor het beheer en daaraan verbonden maatregelen in het licht van de veiligheid, de leefbaarheid, de exploitatie en infrastructurele voorzieningen. Dit vraagt veel van de betrokken publieke organisaties alsook van bewoners als bezoekers van het gebied.
- Financiële duurzaamheid:** Het financieel beheer van het UNESCO Werelderfgoed Kinderdijk moet kostendekkend zijn, zowel economisch als maatschappelijk. Dit vraagt om een doelmatige koppeling tussen lokaal, regionaal en provinciaal beleid en krachtenbundeling op de inzet van middelen, erfgoedbeheer, leefbaarheid, exploitatie en belevingsvragen om daarmee een gezonde en ook op de lange termijn houdbare balans tussen publieke en private bijdragen te garanderen.
- Klantgerichtheid en diversiteit in bezoekersbehoeften:** Erkenning van de verschillende behoeften en reisroutes (de customer journey) van de diverse bezoekersgroepen, met een focus op klantgerichtheid en het optimaliseren van de bezoekerservaring.
- Bereikbaarheid optimaliseren:** Om een beeld te krijgen van het benodigde en gewenste vervoersaanbod voor de komende jaren, maken we gebruik van een lokale variant op de STOMP¹¹-methodiek voor duurzame mobiliteit. Essentieel is het spreiden van de reisbewegingen en het stimuleren van langzaam verkeer door een aanbod van aantrekkelijke wandel- en fietspaden gecombineerd met- of aanvullend op, vervoer over water. Ook zetten we structureel in op collectief vervoer, dit betreft zowel openbaar als privaat georganiseerd en in deze specifieke situatie niet alleen over land maar juist ook over water.
- Samenwerking met stakeholders:** Een succesvol bezoekersmanagement vereist een goede afstemming en samenwerking tussen de verschillende partijen, waaronder vervoersbedrijven (o.a.

Qbuzz, RET en Waterbus), toeristische attracties, lokale en provinciale overheden (ook buiten de directe invloedssfeer van het BPK, zoals met de MDRH, Drechtsteden, Ridderkerk, en Krimpen aan de Lek), Rijkswaterstaat en het Waterschap. Deze samenwerking is van meerwaarde voor het realiseren van een geïntegreerd systeem van bezoekersgeleiding en vervoersmodaliteiten, infrastructuur, en dienstverlening.

- Regie, coördinatie en organisatie borgen:** De SWEK (Stichting Werelderfgoed Kinderdijk) speelt een centrale rol in de regie over het bezoekersmanagement, gezien de kennis van- en relatie met de betalende bezoekers. Tegelijkertijd wordt erkend dat een gedeelde verantwoordelijkheid en samenwerking met andere stakeholders, zoals de overheid en het bedrijfsleven, essentieel zijn. Dit vraagt om een organisatiemodel dat gedragen en ondersteund wordt door alle betrokken stakeholders en met duidelijke verdeling van verantwoordelijkheden en taken.
- Effectieve informatievoorziening en communicatie:** Het ontwikkelen van een effectieve informatievoorziening en bewegwijzering om bezoekers te informeren en te leiden, uitgaande van een goede bereikbaarheid, als onderdeel van de algehele bezoekerservaring. Hierin onderscheiden we maatregelen op 3 schaalniveaus: lokaal, regionaal en provinciaal. Deze schaalniveaus kennen diverse publieke en private stakeholders met allen een eigen verantwoordelijkheid en bijbehorende taken. Vanuit het bezoekersmanagement vraagt dit om een separaat plan van aanpak per schaal¹².
- Product en prijs als sturingsmiddel:** Met behulp van bestaande en nieuw te ontwikkelen producten en daaraan gekoppelde prijsmechanismes, (vervoers) arrangementen en een aangepast en flexibel ticketing-systeem (prijsdifferentiatie in seizoen, dag/weekend en ochtend/middag) kunnen bezoekers(stromen) worden beheerd en gestuurd om daarmee de verschillende bezoekersgroepen op maat te bedienen en tegelijkertijd te spreiden in tijd en locatie. Daarmee wordt een bijdrage geleverd aan het voorkomen van drukte (ook vanuit het oogpunt van de bezoeker) en overlast.
- Inzetten op onderzoek en innovatie:** Het blijvend monitoren van bezoekersstromen en doelgroepen in tijd en seizoen, in relatie tot genomen en te nemen maatregelen. Zeker in de eerste jaren van het bezoekersmanagement is data gedreven monitoring belangrijk voor het beoordelen en aanpassen van het bezoekersmanagement en de daarbij behorende maatregelen. Aangezien de aanpak verder reikt dan het werkgebied van de SWEK is dit een gezamenlijke verantwoordelijkheid vanuit de partners binnen het BPK.
- Veiligheid centraal:** Veiligheid voor zowel bezoekers als lokale bewoners is een essentiële randvoorwaarde.
- Flexibiliteit en schaalbaarheid in dienstverlening:** De strategie moet de SWEK (en in het verlengde betrokken organisaties en bedrijven) in staat stellen om flexibel in te (kunnen) spelen op veranderende bezoekersaantallen, met name tijdens piekperioden maar ook in tijden van crisis (denk aan de COVID periode). Dit kan onder meer het opschalen van diensten en het inzetten van extra capaciteit omvatten. Belangrijke randvoorwaarde daarbij is dat de kerntaken van SWEK, het behoud en beheer van de molens en de educatieve (museale) doelstelling, zowel inhoudelijk als financieel, niet in gevaar komen.

¹¹ Bij het STOMP gaat het om de volgorde van gewenste mobiliteit bij de inrichting van de ruimte. Centraal staan de voetganger (Stappen), de fietser (Trappen), OV en MaaS. Als laatste wordt ook de privé-auto meegenomen.

¹² Zie Bijlage IV, verantwoordelijkheden bezoekersmanagement

6. MAATREGELEN BEZOEKERSMANAGEMENT KINDERDIJK

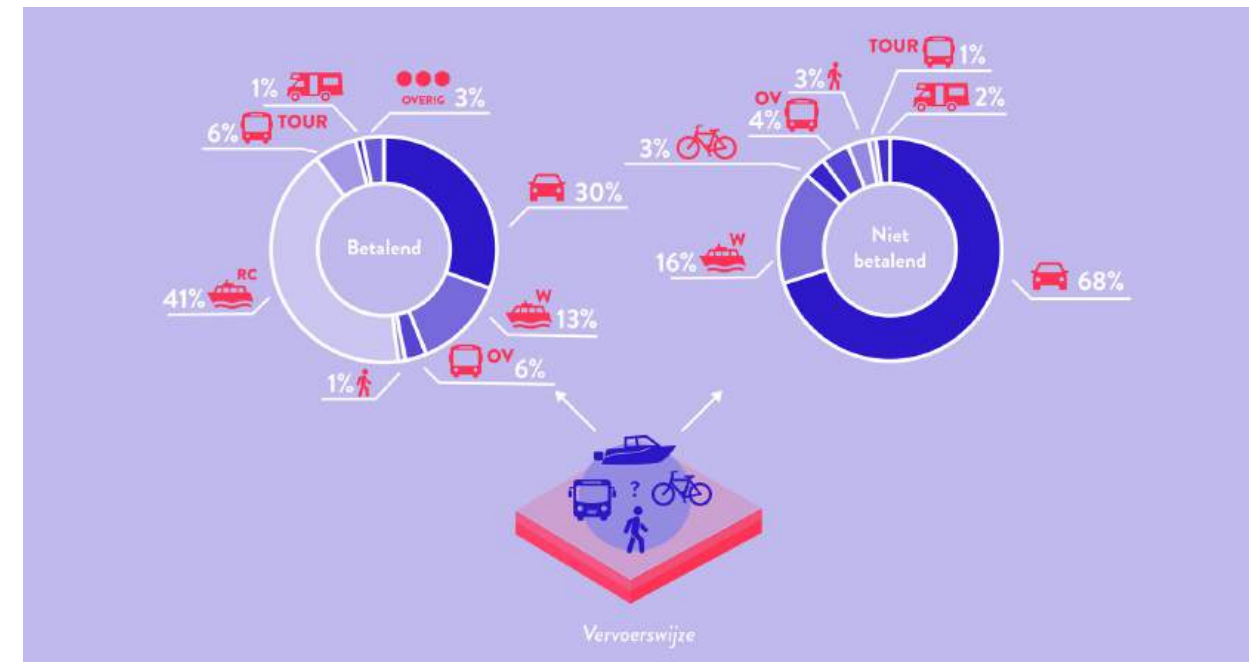
Om de strategische doelstellingen voor een toekomstgericht bezoekersmanagement in Kinderdijk te realiseren, zijn in de interviews verschillende maatregelen en interventies voorgesteld. Deze maatregelen richten zich op het verbeteren van de toegankelijkheid, het spreiden van bezoekersstromen, en het waarborgen van de leefbaarheid en duurzaamheid van het gebied. Hier volgt een overzicht van de kernmaatregelen:

Mobiliteit gebonden maatregelen

Mobiliteit is van oudsher een centrale opgave voor Kinderdijk en de directe omgeving van Molenlanden en Alblasserdam. Drie kernelementen vragen om een zorgvuldige afweging: (1) de leefbaarheid in de omliggende dorpen en de rest van de omgeving, (2) de bereikbaarheid van het Werelderfgoed en (3) de kwetsbaarheid van het landschap waarin verkeer vaak over het historische dijkennetwerk wordt afgewikkeld. Hier wordt zeker vanaf de opening van het bezoekerscentrum Kinderdijk in 2019 actief aan gewerkt door betrokken partijen in het gebied en de omliggende regio. Er zijn de afgelopen jaren al verschillende studies uitgevoerd over het gebruik van de openbare weg en de laatste jaren neemt de druk vanuit de samenleving om te komen met concrete maatregelen toe.

De vraagzijde van de mobiliteitsopgave is tweeledig, die van de bewoners uit het gebied en die van de bezoekers aan het werelderfgoed. De lokale vervoersbehoefte is al onderzocht in het kader van de Mobiliteitsvisie Molenlanden 2040 en komt neer op:

- **Groeiende mobiliteit door bevolkingsgroei en woningbouw.** Meer inwoners en nieuwe woningen leiden tot meer verplaatsingen, vooral op smalle wegen met beperkte capaciteit.
- **Vergrijzing en eenpersoonshuishoudens.** Er ontstaat een grotere vraag naar toegankelijk ov en veilige looproutes. De opkomst van eenpersoonshuishoudens kan individueel autogebruik verhogen, maar biedt kansen voor deelmobiliteit.
- **Toename toeristische mobiliteit.** Stijgend toerisme vraagt om efficiënte vervoersopties zoals veilige fietsroutes en betere parkeervoorzieningen, met extra aandacht voor bezoekersstromen naar populaire plekken als Kinderdijk.
- **Nieuwe mobiliteitsvormen en elektrisch vervoer.** Elektrische voertuigen, zoals fietsen en scooters, zullen toenemen, wat vraagt om meer laadinfrastructuur en veilige fietspaden.
- **Veranderende verplaatsingspatronen door thuiswerken.** Thuiswerken spreidt verkeersdruk over de dag en vergroot de behoefte aan flexibele ov- en doelgroepenvervoersopties

Bijlage VIII: Bijlage IX
Voor meer informatie zie achteraan dit document.

De mobiliteit als gevolg van de bezoekersstromen hangt direct samen met de scenario's voor de groei van het werelderfgoed. Daarbij wordt een gestage groei in bezoekersaantallen voorzien. Hieronder is het groeiscenario getalsmatig uitgewerkt, waarbij een onderscheid is gemaakt in individueel- en groepsbezoek, waaronder riviercruisepassagiers¹³. Dit onderscheid heeft een directe weerslag op het benodigde vervoersaanbod.

Een geïntegreerde strategie voor zowel openbaar als besloten vervoer, met watermobiliteit als toekomstgerichte oplossing, is cruciaal voor het beheersen van vervoersstromen en het geleiden van bezoekers. In de eerder vastgestelde DIN van het Uitvoeringsprogramma Kinderdijk (2024-2028), specifiek onder Lijn 2 "Beheersen bezoekersstromen," zijn mobiliteit gebonden maatregelen vastgelegd, met speciale aandacht voor vervoer over water.

Voor Kinderdijk is een diverse vervoersmix essentieel, met zowel openbaar als besloten, langzaam als snel, en land- en watergebonden vervoer. Om dit te realiseren,

is een brede focus op mobiliteit noodzakelijk met daarin watermobiliteit, het stimuleren en beter integreren met vormen van van openbaar en doelgroepenvervoer en de doorontwikkeling van transferia in de omgeving. Dit vormt de basis voor een set met concrete maatregelen.

1. Ontwikkeling van een overkoepelende strategie en aanpak voor (alternatieve) transferia en parkeervoorzieningen:

Het doel is om bezoekers meer vrijheid te geven bij het kiezen van de ideale route, zodat zij de meest geschikte vervoersvorm kunnen kiezen. Hierbij staan duurzaamheid en een slimme koppeling tussen bestaande en nieuwe vormen van (last-mile) mobiliteit centraal, inclusief duidelijke communicatie hierover. De inzet van enkele centrale transferia, zoals de bestaande locaties in Nieuw-Lekkerland en Alblasserdam, speelt hierin een belangrijke rol. Daarnaast wordt gekeken naar de ontwikkeling van nieuwe transferia, zoals in Alblasserdam en mogelijk Ridderkerk of andere nabijgelegen locaties.

¹³ Zie Bijlage IX

A. Inrichting van centrale parkeerplaatsen, door middel van:

- Een analyse en overzicht van strategisch gelegen parkeerplaatsen buiten de directe omgeving van Kinderdijk;
- Een programma van eisen voor de inrichting van de afzonderlijke locaties met onder meer voldoende parkeerfaciliteiten, inclusief voorzieningen voor elektrische voertuigen.
- De uitwerking van de bijbehorende businesscase.

B. Implementatie van een dynamisch geleidingssysteem, door middel van:

- Een inventarisatie van mogelijke en al in de praktijk functionerende systemen;
- Een overzicht van de locaties van real-time informatieborden die bezoekers naar beschikbare parkeerplaatsen leiden;
- Een beschrijving van de integratie van het parkeersysteem met mobiele apps en websites om bezoekers vooraf te informeren;
- Inzicht in de benodigde kosten;
- Voorstel voor het managen van een dergelijk systeem.

C. Inzet van de last mile opties inclusief een inventarisatie van de diverse modaliteiten, door middel van:

- Een uitvoerige inventarisatie van de diverse mogelijkheden van (openbaar) vervoer in relatie tot de mogelijke transferia;
- De uitwerking van een mogelijk programma voor de last mile opties tussen centrale parkeerplaatsen en Kinderdijk;
- De daarbij behorende businesscase;
- Een overzicht van mogelijke verbeteringsmaatregelen van de diverse (openbaarvervoers) verbindingen naar Kinderdijk.

D. Verbeterde bewegwijzering en informatievoorziening, door middel van:

- Een voorstel voor een duidelijke en consistente bewegwijzering naar parkeerplaatsen die gekoppeld zijn aan last mile oplossingen;
- Een voorstel voor het inrichten van informatieborden en brochures in meerdere talen om internationale bezoekers te informeren.

Dit moet uiteindelijk leiden tot: Een verbindend en innovatief vervoerssysteem waarbij verschillende vervoerders en vervoerstypen worden betrokken voor de ontwikkeling van een regio breed vervoerssysteem dat slimme koppelingen en verbindingen maakt tussen Kinderdijk, betrokken transferia en land- en water gerelateerde infrastructuur en (last-mile) mobiliteit. En een systeem dat meerwaarde heeft voor bezoekers én inwoners.

2. Stimuleren van vervoer over water

Op basis van bewezen effectiviteit voor dit gebied, en de vraag van beide gemeenten om het vervoer over de dijk te verminderen, is er alle aanleiding om vervoer over water als collectief vervoersaanbod en de daarbij behorende infrastructuur verder uit te bouwen. Dit biedt individuele en groepsbezoekers op duurzame wijze toegang tot het Werelderfgoed en beperkt overlast voor de omgeving. Door in te zetten op mobiliteit over water in de omgeving van Kinderdijk wordt bijgedragen aan de doorontwikkeling van het vervoer over water binnen de bredere regio van Rotterdam en Drechtsteden. Met betrekking tot vervoer over water zijn er verschillende maatregelen en interventies voorzien:

A. Het onderzoeken en indien haalbaar implementeren van een verhoogde frequentie, capaciteit en snelheid van de diensten en gekoppelde veerverbindingen. Dit kan niet zonder een goede samenwerking tussen alle belangrijke stakeholders zoals: PZH, MRDH, gemeente Molenlanden, Alblasserdam, Ridderkerk en Dordrecht, Rijkswaterstaat en de SWEK. Het vraagt om een integrale

aanpak met oog op het bredere belang van vervoer over water in de regio. In het voorjaar van 2024 zijn verschillende maatregelen verkend in samenspraak met Bereikbaar Zuid-Holland in het licht van de deel-afsluiting van de A15 in de periode juli - augustus 2024. Dit heeft in eerste instantie geleid tot een breed communicatietraject om de toegankelijkheid van Kinderdijk met vervoer over water, maar ook via het land gebonden ov te bevorderen. Het centraal stellen van de kansen en mogelijkheden van vervoer over water in een regionaal te organiseren Rondetafelconferentie waarbij alle publieke- en private stakeholders worden uitgenodigd, is daarin een belangrijke vervolgstap.

B. Koppeling met de Haltevisie en de Gebiedsdeal Drechtsteden-Gorinchem. In 2023 is dit plan ontwikkeld en begin 2024 is de Gebiedsdeal toegewezen. In deze gebiedsdeal is mobiliteit over water en het verbinden van oevers en bestemmingen een belangrijk ingrediënt: hoe stemmen we een integrale aanpak voor haltes en vervoer over water beter op elkaar af?

C. Betere afstemming tussen het nu nog separaat geëxploiteerde driehoeksveer en de reguliere waterbusverbindingen. Er liggen momenteel verschillende studies en plannen voor het optimaliseren van het driehoeksveer en het beter aansluiten op de reguliere waterbusverbinding. Voor de ontsluiting van Kinderdijk en het verbeteren van de mobiliteit over water is het van belang dat hier de komende periode stappen worden ondernomen die goed op elkaar worden afgestemd.

D. Uitbouwen en implementeren van het project Ketenmobiliteit. Hierbij werken gemeenten, bestemmingen, mobiliteitsaanbieders en reders samen aan (1) het vergroten van de regionale capaciteit voor riviercruiseschepen door kades en bestemmingen te ontwikkelen, (2) het uitbouwen en versterken van mobiliteit over water en (3) het verminderen van de druk op de beperkte en kwetsbare infrastructuur.

Juist door de aantrekkelijkheid van Kinderdijk is de regio een belangrijke bestemming voor riviercruiseschepen. Om dat ook in de toekomst te blijven, is een slimme verbinding tussen kades en bestemmingen met behulp van (besloten) mobiliteit over water noodzakelijk. Voor Kinderdijk, de direct omliggende kernen, de regio van Rotterdam tot en met Dordrecht (en misschien op termijn wel tot aan Gorinchem/Loevestein), de riviercruise-industrie maar vooral ook voor de bereikbaarheid van de gehele regio, is dit een unieke kans. Daarmee is ketenmobiliteit een belangrijk project voor het succesvol implementeren van bezoekersmanagement.

E. Marketing en Communicatie intensiveren voor het bestaande aanbod van mobiliteit over water. Er is nog veel te winnen op het gebied van informeren en promoten van vervoer over water als ideaal vervoermiddel voor het bereiken van Kinderdijk. Hier ligt in eerste instantie de verantwoordelijkheid bij Waterbus en de SWEK.

Product gebonden maatregelen

Het verbreden van het product (bezienswaardigheden, routes, zichtbare verhaallijnen) in en om het Molengebied moet een bijdrage leveren aan het spreiden van bezoekers en dus aan de leefbaarheid van het gebied. Daarnaast kan dit ook een belangrijke bijdrage leveren aan het koppelen van heden, verleden en toekomst, waardoor de onschatbare waarde van het molengebied voor zowel bewoners als bezoekers wordt geduid. Bestemming ondersteunende productontwikkeling zoals route- en ticketsystemen dragen daarnaast bij aan zowel de spreiding van bezoekers binnen het gebied als aan de noodzakelijke financiële haalbaarheid. Elementen die ook nadrukkelijk worden benoemd in het Uitvoeringsprogramma 2024-2028 (in alle vier de

lijnen).

1. Optimalisatie van routing en ticketing:

Het implementeren van geavanceerde ticketingsystemen die niet alleen een bijdrage aan de financiering van het bezoekersmanagement leveren maar ook helpen bij het sturen van bezoekersstromen. Prijsdifferentiatie is een methode om bezoekers te motiveren buiten piekmomenten te komen, of door het koppelen, mogelijk AI gedreven, van bestaande en nieuwe informatieplatforms en -systemen. Belangrijk dat bij pricing altijd de marktacceptatie en het klantgemak voorop staat.

2. Het verbinden van de ontwikkelingen rondom Kinderdijk met initiatieven en kansen in het achterland, de Alblasserwaard.

Het verbinden van de ontwikkelingen rondom Kinderdijk met initiatieven en kansen in het achterland, de Alblasserwaard, is een cruciale stap voor het beter spreiden van bezoekers en het vergroten van het draagvlak binnen de regio voor de ontwikkelingen in Kinderdijk. Dit kan worden bereikt door:

- a. Het bevorderen van de ontwikkeling van attracties en bestemmingen die de geschiedenis van het gebied vertellen.
- b. Het uitbreiden en optimaliseren van wandel-, fiets- en vaarroutes, gecombineerd met de ontwikkeling van knooppunten.
- c. Het verbinden van bestemmingen en routes met bestaande en nieuwe horeca-, overnachtings- en verblijfsopties.

De recent ontwikkelde Kansenskaart Alblasserwaard, “Het achterland van Kinderdijk”, geïnitieerd door de Provincie Zuid-Holland en de koppeling met deze bezoekersstrategie, vormen de eerste aanzet voor deze punten. De invulling van deze opgave ligt bij de regio zelf en kan alleen worden gerealiseerd met grote betrokkenheid en participatie van bedrijven en organisaties, zowel voor de organisatie als de

exploitatie.

Bij een succesvolle uitwerking van deze initiatieven worden Kinderdijk en de omliggende omgeving beter verbonden. Hierdoor ontstaat een gedeeld belang bij de doorontwikkeling van het Werelderfgoed, profiteert de regio van bestaande of nieuwe bestemmingen en attracties, en worden bezoekersstromen beter verspreid over het hele gebied. Het Verhaal van Kinderdijk, waarin de regio een belangrijke rol speelt, kan hierbij helpen.

Organisatie gebonden maatregelen

Bezoekersmanagement vraagt om collectieve ondersteuning van de betrokken partners, een duidelijke regie en aansturing (organisatie) en het continu over de jaren heen meten van de resultaten om daarmee het beleid en de maatregelen te verscherpen en aan te passen.

1. Het inrichten van een bezoekersmanagement organisatiemodel:

Het is cruciaal dat voor de organisatie en uitvoering van het bezoekersmanagement er een werkbaar en financieel uitvoerbaar organisatiemodel wordt opgetuigd. Het lijkt logisch dat de kernverantwoordelijk in deze ligt bij de SWEK. Tegelijkertijd blijven de diverse overheden betrokken bij de uitvoerbaarheid en financierbaarheid van het bezoekersmanagement. Dit vraagt dus om een duidelijke organisatiestructuur met heldere mandaten en afstemming met alle betrokken stakeholders.

2. Toetsingskader:

Momenteel zijn er veel projecten (entreezone, transferia, mobiliteit over water) in voorbereiding of deels al in uitvoering. Het is belangrijk dat deze projecten aan de hand van de doelstellingen en bijbehorende randvoorwaarden van het later vast te stellen bezoekersmanagement kunnen worden getoetst. Met andere woorden: zijn de ontwikkelingen in lijn met de doelstellingen en

uitgangspunten van het bezoekersmanagement en dragen ze met de realisatie hieraan bij? Dit vraagt dus in de komende periode een heldere afstemming tussen de partners en individuele leden van het Bestuurlijk Platform Kinderdijk.

Communicatie gebonden maatregelen

Interne (binnen de stakeholders) en externe (commerciële partners en bezoekers) communicatie is een belangrijk onderdeel van het toekomstig succesmodel Bezoekersmanagement. Dat vraagt om een gerichte aanpak.

1. Marketing- en communicatieplan:

Het ontwikkelen van een gedetailleerd marketing- en communicatieplan ontwikkeld vanuit de nader uit te werken strategie bezoekersmanagement. Dit kan alleen in samenwerking met nabijgelegen gemeenten, vervoersbedrijven en bestemmingorganisaties (waaronder Rotterdam Partners en Dordrecht Marketing & Partners). Daarbij altijd de functie en rol van het UNESCO Werelderfgoed Kinderdijk als historisch en internationaal icoon voor watermanagement (het verhaal van Kinderdijk) benadrukkend en rekening houdend met de

customer journey van de gast.

Deze maatregelen¹⁴ vormen gezamenlijk de basis voor een uitvoeringsprogramma dat de uitdagingen en kansen binnen het bezoekersmanagement van Kinderdijk effectief kan aanpakken. Door deze maatregelen systematisch te implementeren en continu te evalueren, kan Kinderdijk een toekomstgericht en duurzaam bezoekersbeleid ontwikkelen dat zowel de bezoekerservaring verbetert als de unieke waarden van het gebied beschermt.

¹⁴ Zie Bijlage VI waarbij de maatregelen worden gekoppeld aan de diverse doelgroepen

7. TOT SLOT

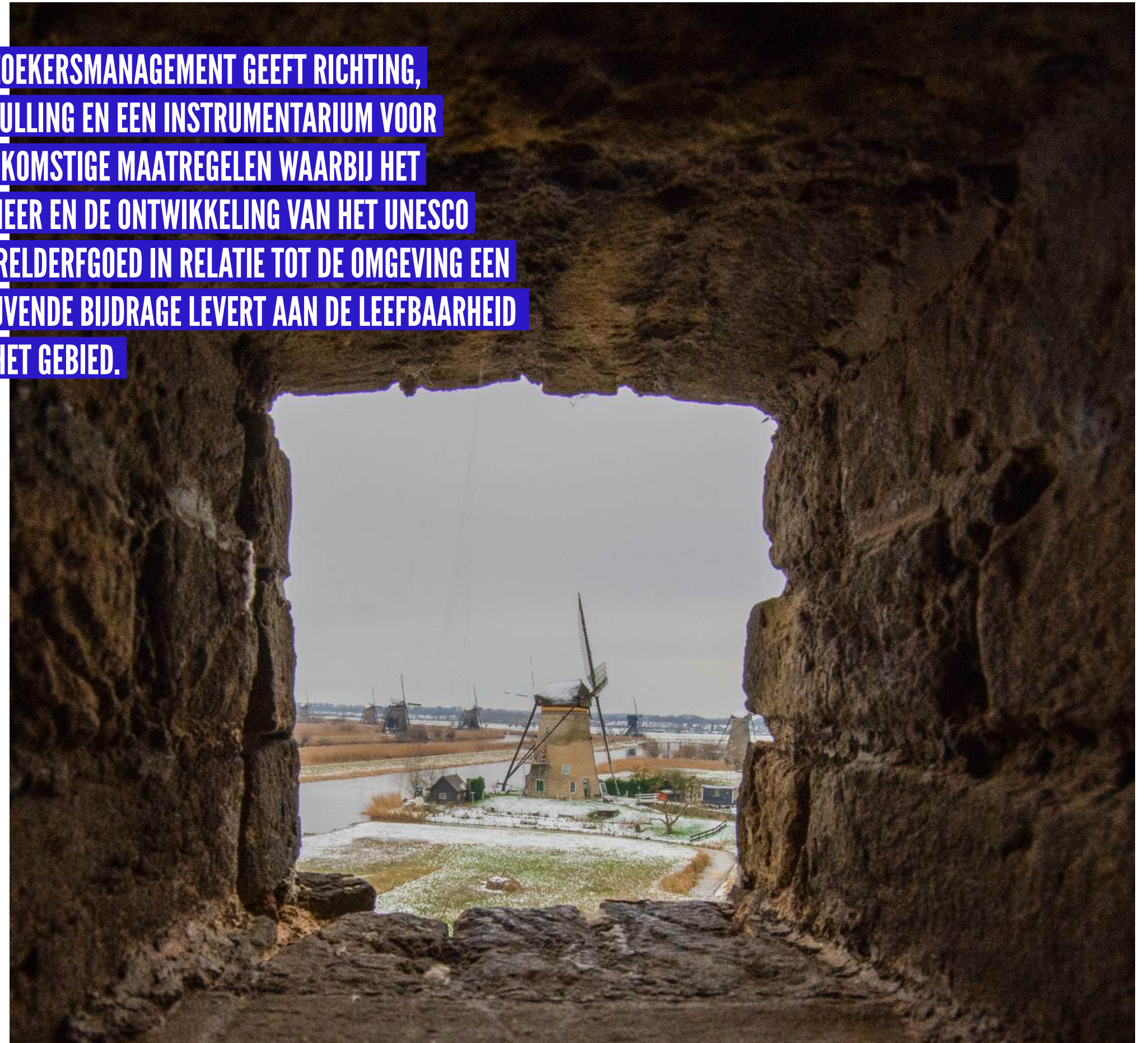
Dit perspectief op bezoekersmanagement geeft richting, invulling en een instrumentarium voor toekomstige maatregelen waarbij het beheer en de ontwikkeling van het UNESCO Werelderfgoed in relatie tot de omgeving een blijvende bijdrage levert aan de leefbaarheid in het gebied.

Dat betekent meer dan het gezamenlijk vaststellen van dit perspectief. Het betekent dat de partners binnen het BPK gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen, invulling geven aan de plannen en waar nodig bijdragen/zoeken naar de benodigde financiering. Ieder vanuit zijn eigen rol en mogelijkheden. Dit vraagt om regelmatige afstemming en monitoring met betrekking tot de gekozen uitgangspunten, doelstellingen en projecten. Dit moet in een vervolgfase leiden tot heldere en concrete uitgangspunten voor de organisatie, planning en realisatie en de financiering van de aan bezoekersmanagement gerelateerde projecten.

Vervolgstappen

1. Vaststelling Perspectief op Bezoekersmanagement Kinderdijk als basis voor de uitwerking van strategie en maatregelen bezoekersmanagement door partners BPK
2. Uitwerken strategie bezoekersmanagement
3. Lopende projecten toetsten aan het vastgestelde Perspectief
4. Formuleren van de uitgangspunten voor het organiseren, financieren en realiseren van de genoemde maatregelen
5. Maatregelen uitwerken naar een concreet uitvoeringsprogramma waarbij verantwoordelijkheden, organisatie, planning en financiering worden vastgelegd en in de tijd worden geborgd.
6. Toetsingskader bezoekersmanagement borgen.

**BEZOEKERSMANAGEMENT GEEFT RICHTING,
INVULLING EN EEN INSTRUMENTARIUM VOOR
TOEKOMSTIGE MAATREGELEN WAARBIJ HET
BEHEER EN DE ONTWIKKELING VAN HET UNESCO
WERELDERFGOED IN RELATIE TOT DE OMGEVING EEN
BLIJVENDE BIJDRAGE LEVERT AAN DE LEEFBAARHEID
IN HET GEBIED.**

Dit is een uitgave van BLOC bv. Alle rechten gereserveerd. BLOC heeft zich ingespannen om alleen beelden te gebruiken waar zij toestemming voor had en/of die auteursrechten vrij zijn. Mocht er toch iets fout zijn gegaan gelieve ons dan in te lichten.

BIJLAGE I

Tijdslijn gebeurtenissen Kinderdijk

BIJLAGE II

Geïnterviewden Stakeholders

Stichting Werelderfgoed Kinderdijk

- Peter-Jan van Steenberghe
- Jeanet de Jong

Gemeente Molenlanden

- Marko Stout
- Maarten van Helden

Gemeente Alblasserdam

- Thom van der Boon
- Ramon Pardo

Provincie Zuid-Holland

- Matthijs Mahler
- Pia van Toorn
- Edith Andriesse
- Danny Schipper
- Edwin Kathman
- Jolanda Lansdaal
- Kees Rotteveel
- Ron van Noortwijk

Waterschap Rivierenland

- Inez Wissing

Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed

- Cecilia Verschoor

Rijkswaterstaat

- Cees van der Spek

Zuid-Holland Bereikbaar

- Ellery Landheer

Waterbus/Aqualiner

- Peter Waterman
- Gerbrand Schutten
- Miranda Kievit

Bestuurlijk Platform Kinderdijk

- Jaap Paans

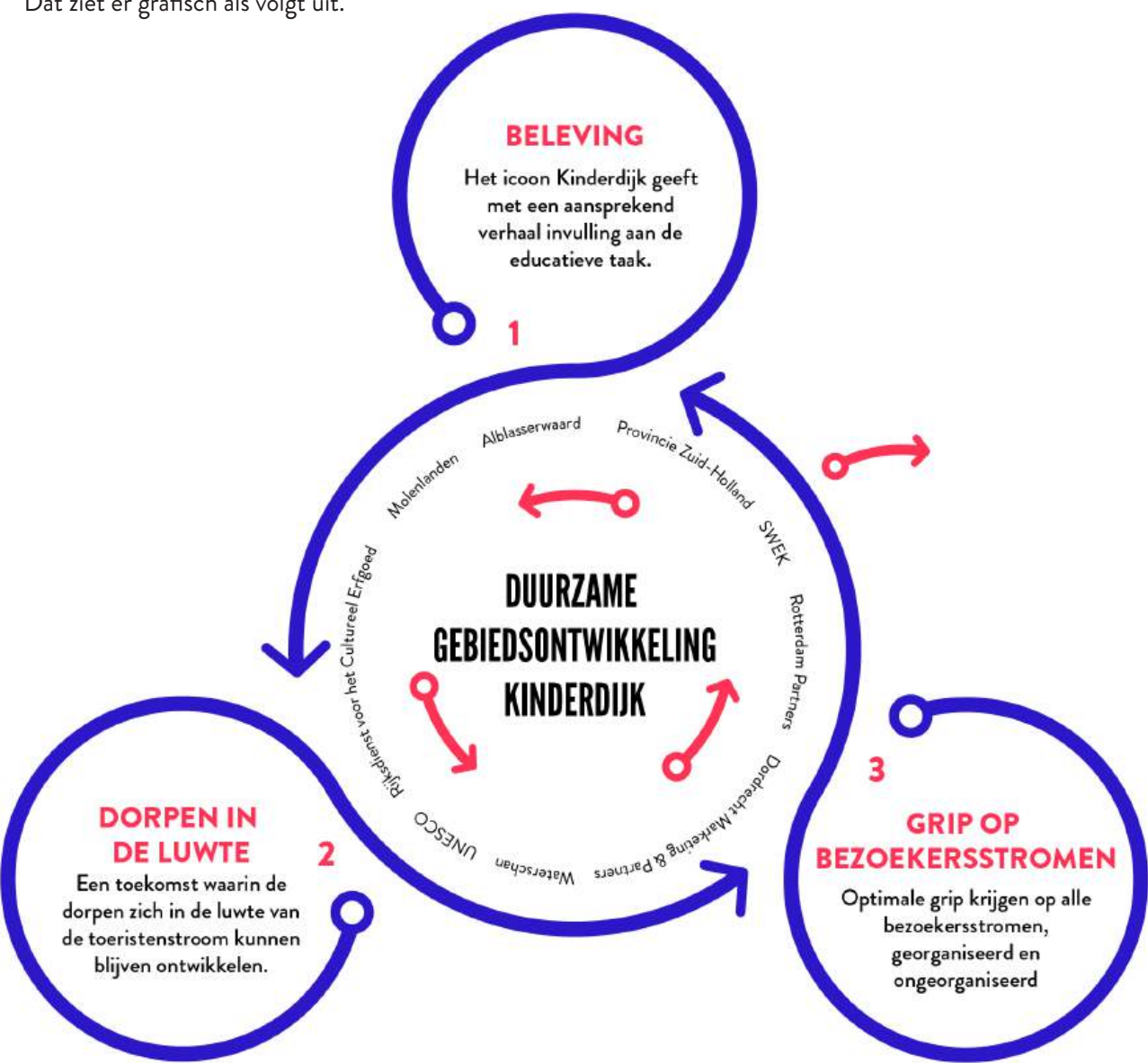
BIJLAGE III

Involedcirkels bezoekersmanagement

Weergave model bezoekersmanagement in invloedcirkels.

Het UNESCO Werelderfgoed Kinderdijk is een cultuurhistorische erfgoedlocatie waarbij het verbeteren van de leefbaarheid en het houden van authenticiteit, rust en ruimte en het versterken van de natuur samengaat met ontwikkelen van een internationaal aansprekende toeristische hotspot.

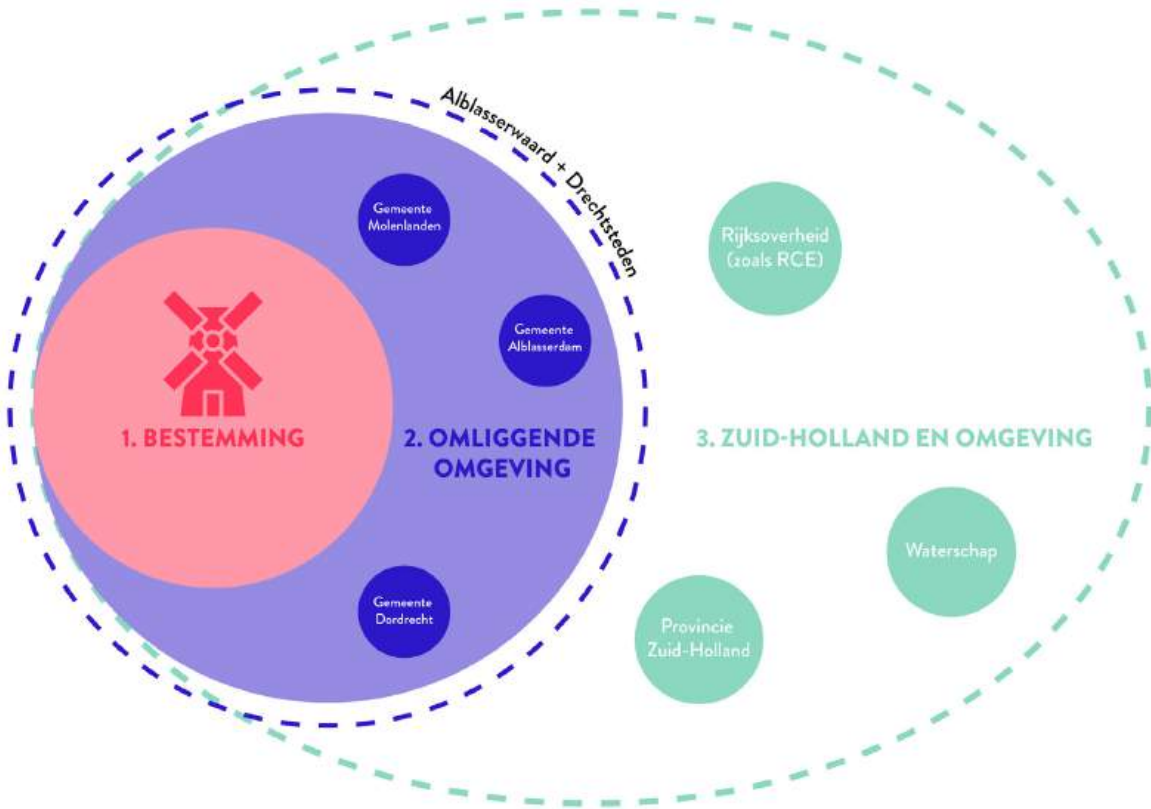
Dat ziet er grafisch als volgt uit.

BIJLAGE IV

Verantwoordelijkheden bezoekersmanagement

Verantwoordelijkheden partners naar geografische indeling

	1. Bestemming	2. Omliggende omgeving	3. Zuid-Holland en omgeving
Partijen	Unesco Werelderfgoed Kinderdijk	Molenlanden Alblasserdam Drechtsteden (instrumentarium)	PZH, Rijk, Waterschap
Doel	Rendabele exploitatie	Leefbaarheid, lokale economie	Een hoogwaardig ontwikkeld en goed bereikbaar werelderfgoed. Ondersteunende beleidsdoeleinden
Type projecten	Voorzieningen, attracties	Parkeervoorzieningen, kades, integrale mobiliteit	Mobiliteit, waterbeheer, natuur ontsluiting, erfgoed,
Investerings	Beheer en bezoekersmgt	Infrastructuur	Infrastructuur en voorzieningen
Dekking	Ticketverkoop	Algemene middelen	Fondsen, subsidies en algemene middelen

BIJLAGE V

Doelgroepen

Bezoekersmanagement kent verschillende doelgroepen. In de DIN van het Uitvoeringsprogramma Kinderdijk wordt hier het volgende over gezegd: “om onze ambitie waar te maken, is het nodig dat we sturing hebben op alle bezoekersstromen, individueel en collectief, betaald en onbetaald, georganiseerd en ongeorganiseerd, over weg en over water, in en richting het Werelderfgoed”

Praktisch vertaalt zich dit naar de volgende indeling: intern en extern, ofwel stakeholderpartijen in de directe omgeving van de site en bezoekersgroepen.

Intern:

- Bewoners (bewonersorganisaties)
- Bedrijfsleven
- Overheid en politiek

Extern:

- **Individuele toeristisch-recreatieve bezoekers**
 - Directe omgeving (rondje wandelen fietsen of de hond uitlaten)
 - Bredere omgeving met nadrukkelijk het molengebied als doel
 - Internationale toeristen die Kinderdijk aandoen als onderdeel van hun bezoek aan Nederland
- **Groepsbezoek**
 - Bezoek (nationaal en internationaal) dat georganiseerd via een intermediair (touroperator, reisbureau of vereniging) het Werelderfgoed bezoekt
 - Riviercruisepassagiers die of direct afmeren aan de steigers van Kinderdijk of via een Waterbus of touringcar vanaf een afmeerlocatie in de regio Kinderdijk bezoeken

BIJLAGE VI

Grafiek Maatregelen gekoppeld aan doelgroepen

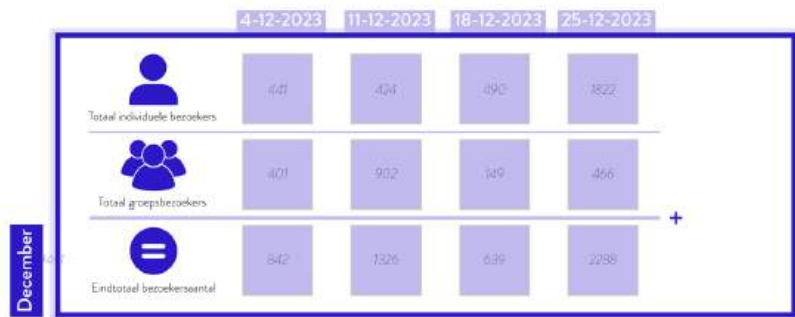
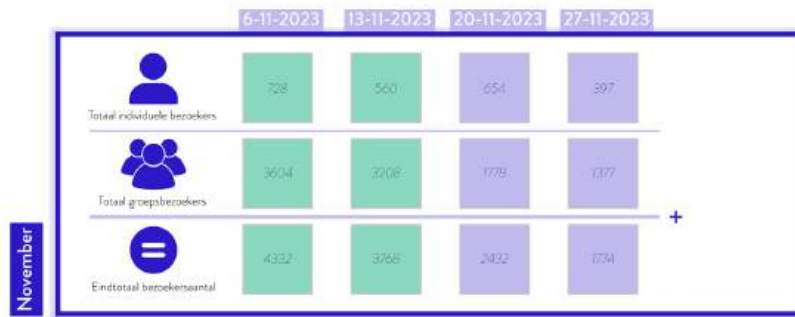
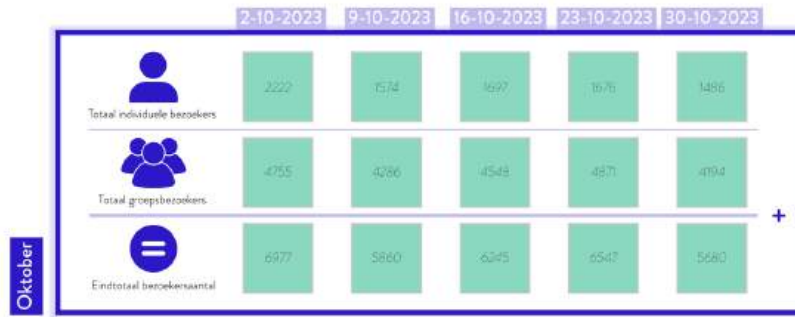
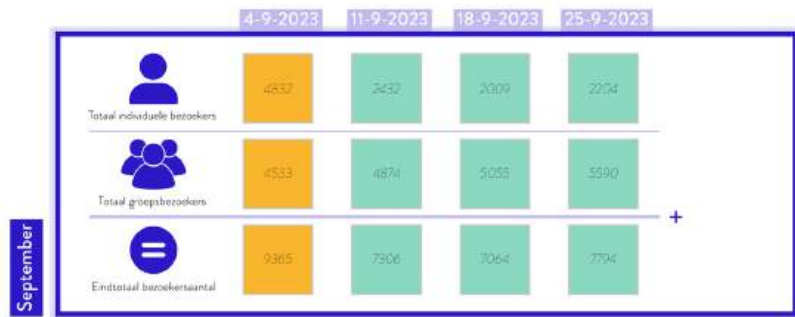
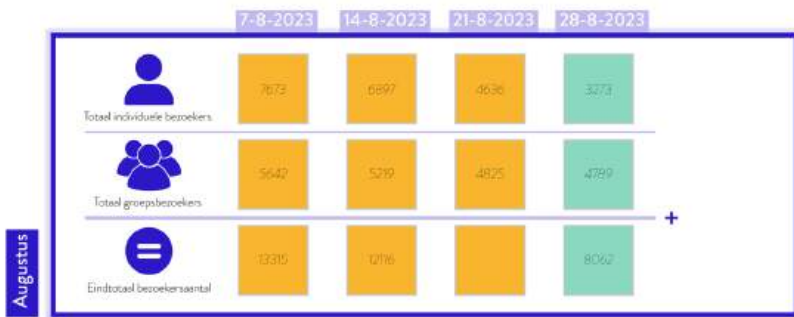
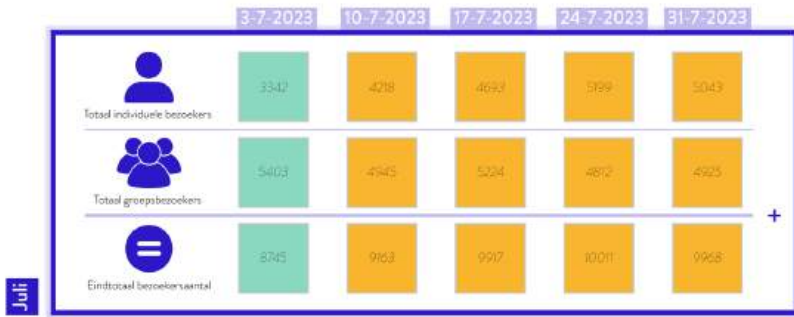
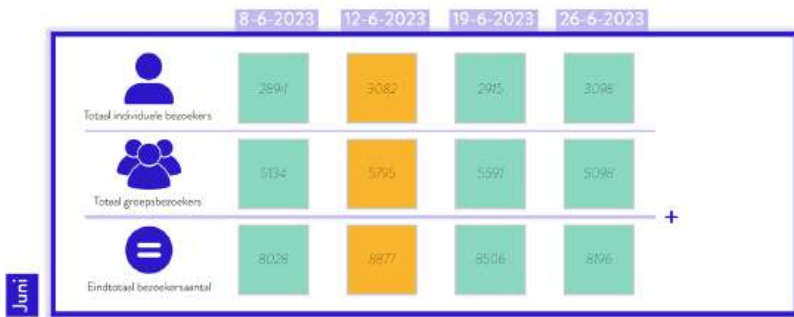
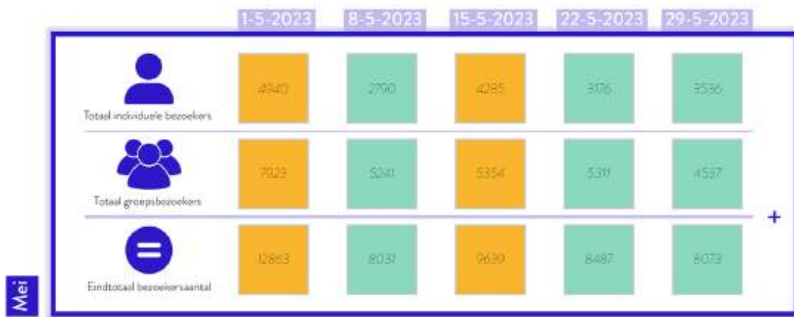
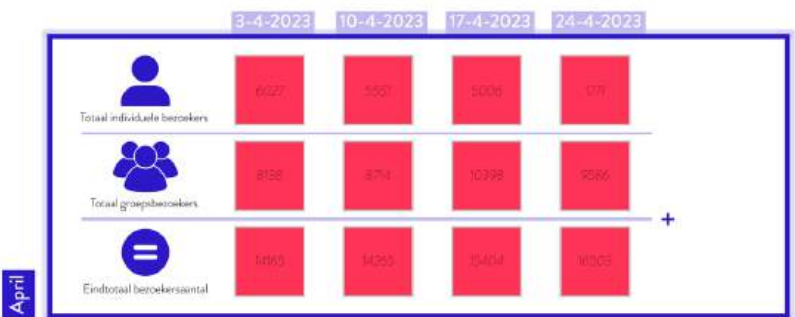
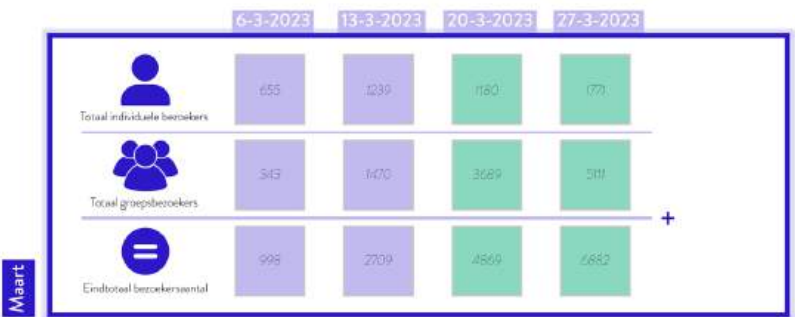
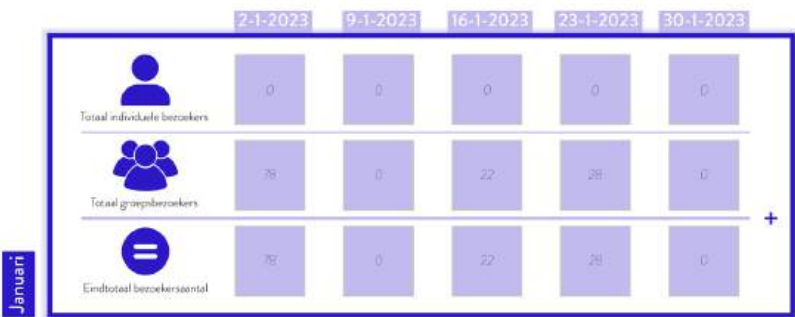
Onderstaand hebben we de maatregelen gekoppeld aan stakeholders (interne doelgroep) en te bewerken marktpartijen (externe doelgroepen)

MAATREGELEN	INTERN				EXTERN			
	SWEK	Bedrijfsleven	Overheid en politiek	Bewoners (bewonersorganisaties)	Individuele toeristisch-recreatieve bezoekers	Groepsbezoek	Bezoek via intermediair	Riviercruisepassagiers
1. Optimalisatie van personenvervoer over water	×	×	×		×	×	×	×
2. Ontwikkeling van overkoepelende strategie en aanpak voor (alternatieve) transferia en parkeervoorzieningen	×		×		×			
3. Optimalisatie van routing en ticketing	×	×	×		×			
4. Het verbinden van de ontwikkelingen rondom Kinderdijk met initiatieven en kansen in het achterland, de Alblasserwaard	×	×	×	×	×	×	×	×
5. Het inrichten van een bezoekersmanagement organisatiemodel	×	×	×		×	×	×	×
6. Toetsingskader	×		×					
7. Marketing- en communicatieplan	×	×			×	×	×	×

BIJLAGE VII

Bezoekfrequentie jaarrond

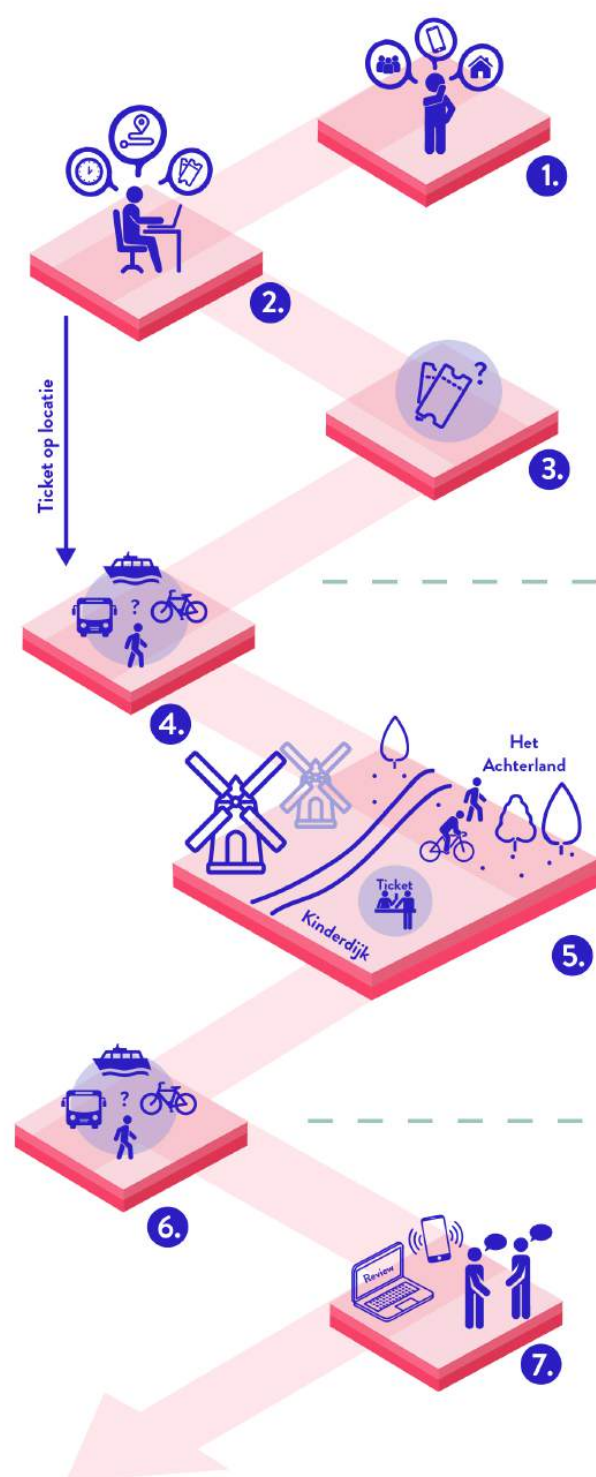
Deze tabel geeft inzicht in wanneer mensen Kinderdijk bezoeken.

BIJLAGE VIII

De Customer Journey

Customer Journey Kinderdijk

1. Inspiratie

Mond-tot-mondreclame, betoverende beelden op social media en pakkende advertenties van reisorganisaties zorgen ervoor dat bezoekers worden geïnspireerd om eens naar Kinderdijk te komen.

2. Verdieping & Beslissing

De droom om Kinderdijk te bezoeken is er. Nu is het tijd om de plannen concreet te maken. De potentiële bezoeker gaat op zoek naar praktische informatie: Hoe kom ik er? Hoeveel kost het? Wanneer ga ik? Is er een website?

3. Boeken

Droom wordt realiteit met een ticket. De bezoeker heeft besloten om naar Kinderdijk te gaan. Schaft een ticket aan via de website of een combinatieticket met de Waterbus of via een touroperator. Zo is de bezoeker ervan verzekerd dat het bezoek op het gewenste moment zal plaatsvinden.

4. Pre-trip / Vervoer

Met of zonder ticket, de reis naar Kinderdijk begint! Beide komen met een type mobiliteit naar Kinderdijk. Komt de bezoeker voor het eerst? Dan wordt er hoogstwaarschijnlijk gebruik gemaakt van een routeplanner of van de borden die Kinderdijk aangeven in de omgeving.

5. Kinderdijk & Achterland

Aangekomen in Kinderdijk! Sommige bezoekers kopen hier nog een ticket, terwijl anderen direct het gebied verkennen. Met of zonder museumbezoek, geniet iedereen van de unieke sfeer. De ene bezoeker stapt op de rondvaart en andere gaan nog naar de film.

Sommige mensen komen hier voor de omgeving en willen nog meer van de natuur genieten. Deze bezoekers trekken al wandelend en fietsend het Achterland van Kinderdijk in.

6. Kinderdijk -> Volgende plek

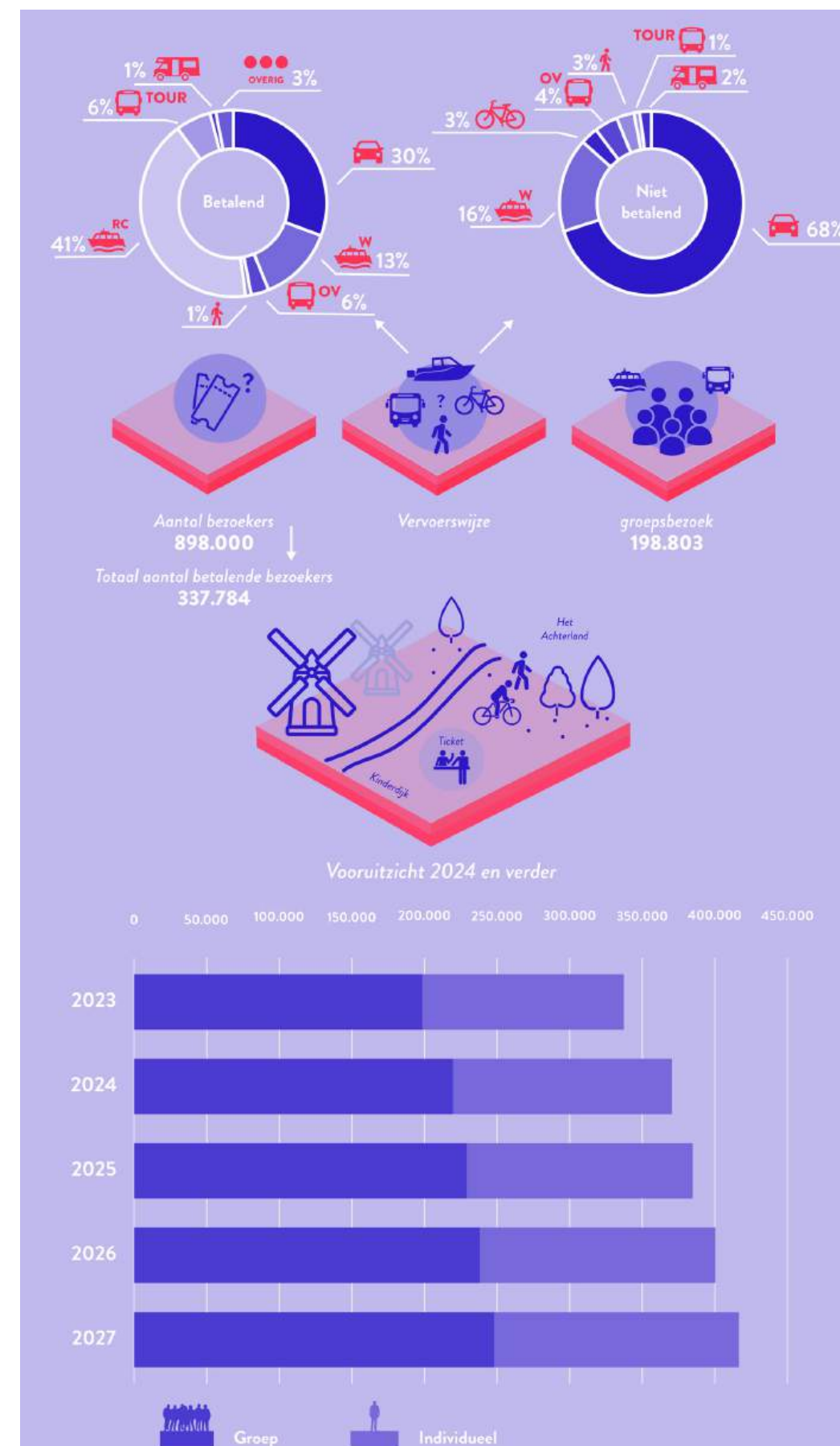
Na een inspirerend bezoek aan Kinderdijk, met of zonder verkenning van het achterliggende land, vervolgt de bezoeker zijn reis. De unieke ervaring van dit UNESCO-Werelderfgoed draagt de bezoeker vanaf nu met zich mee.

7. Post-Trip

Na een inspirerend bezoek aan Kinderdijk, vol met unieke indrukken, deelt de bezoeker zijn ervaringen met vrienden en familie. Door de verhalen te delen, inspireert de bezoeker anderen om Kinderdijk te ontdekken. Hierdoor komt die potentiële bezoeker weer in fase 1 terecht.

BIJLAGE IX

Bezoek aan het Werelderfgoed Kinderdijk, verdeeld naar vervoersmodaliteiten en aantallen.

Uitvoeringsprogramma Kinderdijk 2024-2028

Collectieve ambitie (geactualiseerde versie 2023)
Het gebiedsperspectief “Toekomst Werelderfgoed Kinderdijk” en het Uitvoeringsprogramma 2024-2028 vormen voor de partijen de basis voor hun beleid en de daaruit voortvloeiende maatregelen voor alles wat in en rondom het Werelderfgoed speelt. Partijen conformeren zich aan het vastgestelde uitvoeringsprogramma, de daarin vastgelegde rolverdeling en spelregels met betrekking tot de start en uitvoering van projecten en activiteiten. Alle toekomstige ontwikkelingen en initiatieven in en rondom Kinderdijk worden vanuit dit perspectief proactief met elkaar besproken en beoordeeld. Op basis daarvan brengen de individuele leden van het Bestuurlijk Platform Kinderdijk advies uit aan de daartoe bevoegde besluitvormende organen.

Het UNESCO werelderfgoed Kinderdijk is het eerste icoon in de wereld waar het ontsluiten van het toeristisch gebied samengaat met verbeteren van de leefbaarheid, het behouden van de beleving, authenticiteit, rust en ruimte en het versterken van de natuur

lijn 1: Exploitatie Levend en werkend erfgoed & natuurbeheer

Randvoorwaarde
Behouden en versterken werelderfgoed Kinderdijk De inspanningen van alle betrokken partijen zijn gericht op het behouden en versterken van het werelderfgoed Kinderdijk: negentien molens in een uniek Hollands landschap, een erfenis die behouden moet blijven voor de toekomst. Daarbij kijken we verder dan alleen de ca. 300 ha. die het werelderfgoed nu omvat. We kijken ook hoe de ontwikkelingen in de directe omgeving en in de regio, het gebied kunnen versterken en daar kwaliteit aan kunnen toevoegen.
Natura 2000 Het Unesco werelderfgoed Kinderdijk is onderdeel van het Europese natuurnetwerk Natura 2000 en heeft internationale natuurwaarden. De doelstellingen die van daaruit zijn geformuleerd voor het in stand houden van rust- en broedgebieden voor vogels, stellen grenzen aan de mogelijkheden om te ontwikkelen.
Doel Wij streven naar een toekomst waarin het Werelderfgoed Kinderdijk het internationale voorbeeld is van modern erfgoed beheer in een bewoond werklandschap, ons nationale icoon waar het gaat om modern watermanagement door de eeuwen heen.

1.1 Uitgangspunten
1.1.1 Het molengebied in Kinderdijk is een nationaal icoon, met internationale uitstraling, waar we met trots en overtuiging de schoonheid van het werelderfgoed en de natuurlijke omgeving tonen.
1.1.2 Het molengebied vormt een onderdeel van een uniek werkend watermanagementsysteem dat de hele Alblasserwaard en de Nederlandse Delta omvat.
1.1.3 Overal in het gebied is de link tussen verleden, heden en toekomst van het Nederlandse watermanagement zichtbaar.
1.1.4 Het verhaal dat we onze bezoekers vertellen bouwt voort en past binnen de historie, cultuur en authenticiteit van de Alblasserwaard: geloof, zondagerust, hard werken, strijd om bestaan, leven met water.
1.1.5 Voor de exploitatie richten we ons op de waardevolle bezoeker die speciaal komt voor dit verhaal en daaraan ook relatief veel tijd wil besteden.
1.1.6 We zorgen ervoor dat de beleving van de rust en de ruimte van het gebied niet verloren gaat in de drukte die het bezoek met zich meebrengt.
1.1.7 Het unieke gegeven dat het merendeel van de molens bewoond wordt door molenaars en hun gezinnen, is een vast onderdeel van het verhaal van Kinderdijk.

1.2 Projecten	trekker	status
1.2.1 Restauratie Waboomgemeal	SWEK	
1.2.2a Uitwerken Verhaal van Kinderdijk	SWEK	g. concern
1.2.2b Uitwerken ownership/verhaal waterschap	Wschap/SWEK	
1.2.3 Uitwerken Erfgoedbeleid	SWEK	
1.2.4 Opstellen (meer)aren exploitatieplan SWEK	SWEK	g. concern
1.2.5 Onderzoek naar mogelijkheden molens voor waterbeheer	SWEK	
1.2.6 Samenwerken met SIMAV	SWEK	
1.2.7 Educatiebeleid	SWEK/Wschap	

1.3 Nader uit te werken afspraken
1.3.1 Molenlanden, SWEK en huurders over wederzijdse verantwoordelijkheden, rechten en plichten molenbewoners en invullen vrijkomende woonruimtes.
1.3.2 Waterschap en SWEK over maatlregime en de gevolgen daarvoor voor het peil in de Boezems en in de polder Blokweer.
1.3.3 Waterschap, SWEK en huurders over onderhoud en beheer van toegangspeden naar die molens.
1.3.4 Waterschap en SWEK over mede-gebruik Waardhuis, JU Smitgemeal en andere eigendommen van het waterschap.

1.3 Nader uit te werken afspraken
1.3.1 Molenlanden, SWEK en huurders over wederzijdse verantwoordelijkheden, rechten en plichten molenbewoners en invullen vrijkomende woonruimtes.
1.3.2 Waterschap en SWEK over maatlregime en de gevolgen daarvoor voor het peil in de Boezems en in de polder Blokweer.
1.3.3 Waterschap, SWEK en huurders over onderhoud en beheer van toegangspeden naar die molens.
1.3.4 Waterschap en SWEK over mede-gebruik Waardhuis, JU Smitgemeal en andere eigendommen van het waterschap.

Aandachtspunten
* Grotere diversverbanden, zoals samenhang met Nationaal Landschap De Biesbosch, met de waterdriehoek en andere plekken en plaatsen met erfgoederen
** Kwaliteitsteam/Welstand diverse projecten
*** Prioritering

lijn 2: Beheersen bezoekersstromen

Randvoorwaarde
Toerisme als middel Met de exploitatie van het werelderfgoed moeten voldoende middelen gegenereerd worden, om het gebied voor het nageslacht te behouden, de educatieve functie naar behoren in te vullen, de bereikbaarheid te garanderen, de leefbaarheid in het werelderfgoed en in de kernen te behouden en de natuurwaarden te versterken.
Doel Om onze ambitie waar te maken, is het nodig dat we sturing hebben op alle bezoekersstromen, individueel en collectief, betaald en onbetaald, georganiseerd en ongeorganiseerd, over weg en over water, in en richting het werelderfgoed.

2.1 Uitgangspunten
2.1.1 De hoofdingang van het Werelderfgoed ligt bij Elshout; alle auto's van bezoekers (incl. campers) worden aan de randen opgevangen en bezoekers worden via georganiseerd duurzaam vervoer (shuttles, boot, bus) naar de hoofdingang vervoerd.
2.1.2 We streven ernaar dat 95% van de bezoekers (uitgaandend de bezoekers uit de omliggende kernen) gaat betalen voor het bezoek aan het gebied; het gebied blijft altijd vrij toegankelijk voor de bewoners van omliggende kernen.
2.1.3 We gaan een maximum aantal bezoekers per dag hanteren, gebaseerd op de draagkracht van het gebied. Als dat maximum behaald wordt, zullen passanten, anders dan de waardevolle bezoekers, om het gebied heen geleid kunnen worden.
2.1.4 In het gebied ontwikkelen we verschillende verhaallijnen, zodat de bezoekers slim over het uitgestrekte gebied verspreid worden.
2.1.5 We zetten erop in dat 85% van de bezoekers via het water naar het molengebied komt, om daarmee het verkeer van bezoekers over het dijkfront te minimaliseren.
2.1.6 Het individueel bezoek dat via OV komt wordt gestimuleerd om zich van te voren online te melden en combi-tickets aan te schaffen.
2.1.7 Voor de bezoekers die met de auto komen, wordt Poort aan de Noord in de toekomst het begin en eindpunt voor het bezoek aan het werelderfgoed.

2.2 Projecten	trekker	status
2.2.1 Beheersen toegankelijkheid via de kades: Educatie-eiland, Middellkade,	SWEK/Wschap	
Molenkade, Groene Kade (Floris V-pad)	Molenlanden	
2.2.2 Beheersen toegankelijkheid via het binnenwater: lage boezems	Wschap/Prov.	
2.2.3 Visie en planontwikkeling Last-mile vervoer / Bezoekersmanagement	SWEK	medio 2024
2.2.4 Onderzoek naar bezoekersaantallen, visie ontwikkeling op gewenste verdeling over modaliteiten en transferia	SWEK	
2.2.5 Project Ketenmobiliteit (samenwerking Alblasserwaard-Waterdriehoek)	SWEK	
2.2.6 Onderzoek halteren toeristenbussen in woonkernen	Molenlanden	
2.2.7 Onderzoek uitbreiding overnachtingsplaatsen Campers	Al.dam/Molenl.	
2.2.8 Onderzoek en uitvoering bewegwijzering en bereikbaarheid	SWEK	
2.2.9 Ontwikkeling Transferium Alblasserdam	Alblasserdam	aug.2024

2.3 Nader uit te werken afspraken
2.3.1 Alblasserdam en SWEK: nadere afspraken over gebruik, huur, exploitatie Transferium door bezoekers Werelderfgoed.
2.3.2 Molenlanden, SWEK en Waterschap: over noodzakelijk te nemen verkeersmaatregelen bij in- en uitstap zoe toeristenbussen en over onderhoud en beheer van die zone.
2.3.3 SWEK, Molenlanden en Alblasserdam: toedeling inkomsten uit bezoekers, sponsoring, subsidies, bijdrages verschillende overheden

lijn 3: Leefbaarheid omgeving

Randvoorwaarde
Waterbeheer is randvoorwaarde Het gebied is ontstaan vanuit de waterbeheersing van de hele Alblasserwaard. In het gebied is op een unieke wijze zichtbaar hoe in verschillende periodes in de geschiedenis de inwoners hun strijd tegen het water voerden. De techniek die daarvoor noodzakelijk was en is, is nog altijd zichtbaar. De moderne gamalen bij Elshout zijn en blijven onmisbaar voor het beheersen van het waterpeil in de Alblasserwaard. Alle ontwikkelingen in en rond het gebied moeten daarom te allen tijde passen binnen de eisen die vanuit het waterbeheer door het waterschap gesteld worden.
Recreatieve belevingswaarde Naast de molenbiotoop en het aangrenzende Natura 2000 gebied, vormt het gebied de dagelijkse leefomgeving van de bewoners en omwonenden van het gebied. Met name van de inwoners van de kernen Alblasserdam, Kinderdijk en Nieuw-Lekkerland. De openbare toegankelijkheid en
Doel Het molengebied, de dorpen Kinderdijk, Alblasserdam en Nieuw-Lekkerland zijn een prettige plek om te wonen, waar bewoners direct en indirect profiteren van de nabijheid van het werelderfgoed en het toerisme, zodat voorzieningen in stand kunnen blijven.

3.1 Uitgangspunten
3.1.1 Bezoekers kunnen het werelderfgoed op een gastvrije manier bereiken, zonder dat dat leidt tot overlast voor de bewoners van de dorpen.
3.1.2 Bewoners kunnen de lusten van het wonen nabij of in het werelderfgoed met trots blijven ervaren, omdat zij (en hun bezoekers) vrijelijk kunnen genieten van de schoonheid ervan.
3.1.3 Molenbewoners, Kinderdijkers en andere direct omwonenden voelen zich betrokken bij het gebied en spelen een actieve rol bij het ontvangen van bezoekers en het vertellen van het Verhaal.
3.1.4 De voorzieningen in het dorp profiteren van bezoekersstromen, door slim, ondernemend en passende samenwerking tussen SWEK, ondernemers en de bewoners van het dorp.
3.1.5 In de woonkernen laten we geen ontwikkelingen toe die de leefbaarheid aantasten of die strijdig zijn met de kwaliteit die we de waardevolle bezoeker willen bieden. Dus geen "Nutella-winkeltjes", "een horeca & winkel-boulevard" of een aanreenschakeling van "B&B-panden".
3.1.6 Hoewel de voorzieningen in het werelderfgoed zich primair op de bezoekers richten, maken ook de bewoners met veel plezier gebruik van de voorzieningen in dit gebied.

3.2 Projecten	trekker	status
3.2.1 Overleg met dorp over uitvoering dorpsagenda en nauwere samenwerking	Molenlanden	
SWEK en Dorp	SWEK	
3.2.2 Zorgen voor effectieve bescherming 'horizon'	Al.dam/Molenl.	
3.2.3 Onderzoek naar beste manier/strategie om toericht te houden	Provincie	
3.2.4 Onderzoek naar mogelijkheden uitbreiden passende verblijfsaccommodatie	Al.dam/Molenl.	

3.3 Nader uit te werken afspraken
3.3.1 Molenl., Al.dam, SWEK en Wschap Alles gerelateerd aan beheer/onderhoud van de openbare ruimte in het gebied, zodat het aanspreekpunt voor bewoners en gebruikers duidelijk is bij wie ze moeten zijn.
3.3.2 SWEK, Molenlanden en Waterschap over diverse eigendomskeuzes, die nu nog vastgelegd zijn in 'historische afspraken' of 'bruikleenovereenkomsten' (voor zover niet vallend onder de herontwikkeling van het entreegebied).
3.3.3 SWEK en Waterschap over bereikbaarheid voor regulier & incidenteel onderhoud van waterwerken, technische installaties etc.; juist ook op zeer drukke dagen.
3.3.4 Nakijken plannen Ridderkerk lvm horizonvervulling

lijn 4: Ontwikkelprojecten

Randvoorwaarde
Ontwikkelprojecten worden in de realisatiefase ondergebracht in één van de eerste drie lijnen.
Doel Het hele openbare gebied in en rondom het werelderfgoed en de daarin gelegen bestaande en nieuwe gebouwen krijgen een kwaliteit die past bij de aard en het verhaal van Kinderdijk.

4.1 Uitgangspunten
4.1.1 De ruimtelijke en landschappelijke ontwikkelingen in het gebied gaan voldoen aan de randvoorwaarden die aan alle ontwikkelingen in het gebied worden gesteld
4.1.2 De exploitatie van alle voor bezoekers toegankelijke gebouwen in het werelderfgoed draagt bij aan de exploitatie van het werelderfgoed, straalt de kwaliteit uit die past bij het werelderfgoed en draagt bij aan het verhaal dat aan de bezoeker verteld wordt.
4.1.3 Vormgeving van het openbaar gebied maakt direct zichtbaar welke delen wel en welke niet openbaar en vrij toegankelijk zijn en dat alleen auto's met vergunning- of bezoekerskaart daar kunnen parkeren.
4.1.4 Het gebied rondom het Waardhuis van de Nederwaard vormt een logische overgang tussen de drukte van het werelderfgoed en de relatieve rust van de woonkern.
4.1.5 De Ontwikkeling van Poort aan de Noord beoogt een multimodale hub als toegang tot Drechtsteden, Waterdriehoek en de (West)-Alblasserwaard. Binnen het concept is de samenhang met Kinderdijk één van de uitgangspunten. Poort aan de Noord heeft de potentie uit te groeien tot start- en eindpunt van het bezoek aan Kinderdijk (transferium, kade, voorzieningen, vervoer via water, multimodale verbindingen met regio, etc.). Zoals het dat ook beoogt te worden voor de grotere regio.

4.2 Projecten	trekker	status
4.2.1 Herontwikkeling Entreegebied	Molenlanden	2028
4.2.2 Ontwikkeling Poort aan de Noord	Alblasserdam	
4.2.3 Natuurherstel Natura 2000 gebied	Prov/Wschap	
4.2.4 Ontwikkelen tweede fase Westrand	SWEK/Molenl.	
4.2.5 Herinrichting Molenstraat / Lekdijk	Molenlanden	
4.2.6 Herontwikkeling polder Blokweer: landschapsontwikkeling	Provincie	
4.2.7 Herontwikkeling polder Nieuw-Lekkerland (natuurontwikkeling Oasen)	Provincie	
4.2.8 Open verbinding tussen lage boezems Overwaard en Nederwaard; aanleggen	Waterschap	2030
4.2.9 Versterking kades Hoge Boezems	Waterschap	
4.2.10 Scheiden voetgangers en fietsers op Middellkade	SWEK/Wschap	

Overige projecten en ontwikkelingen die gemonitord worden (geen rol BPK; wel mogelijke invloed op uitvoeringsprogramma)		
4.2.12	Aanpassen watersysteem: aanpassen kades Hoge Boezem, peilbesluit Achterwaterschap, afsluiting Achterwaterschap nabij Ammersse Kade, opening Middellkade, versterking Kortlandse kade, versterking kades Achterwaterschap	Waterschap
4.2.13	Nieuwbouw Kloos-terrein: relevant i.v.m. verlegging fietspad, horizon	Alblasserdam
4.2.14	Ontwikkelingen Haven Zuid, verhoging dijk en schutsluis in Alblasserdam (relevant voor last-mile vervoer; waterrecreatie)	Alblasserdam
4.2.15	Nationaal Programma Landelijk Gebied en Ruimtelijke Puzzel: relevant i.v.m. meekoppel-kansen	Provincie
4.2.16	Toeristisch beleid gemeente Molenlanden, gemeente Alblasserdam	Al.dam/Molenl.
4.2.17	Toekomst IHC	Molenlanden

4.3 Nader uit te werken afspraken
4.3.1 Provincie, SWEK en Waterschap over eigendom en beheer Hoge Boezems.

Dit is een uitgave van BLOC bv. Alle rechten gereserveerd. BLOC heeft zich ingespannen om alleen beelden te gebruiken waar zij toestemming voor had en/of die auteursrechten vrij zijn. Mocht er toch iets fout zijn gegaan gelieve ons dan in te lichten.